

T.C.

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

RESİM- İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**DİJİTAL SERGİLERİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNE İLİŞKİN
ÖĞRENCİ TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Öznur MACİT

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT

SİVAS

2022

DİJİTAL SERGİLERİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNE İLİŞKİN
ÖĞRENCİ TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

ÖZNUR MACİT

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim
Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT

Sivas

2022

KABUL VE ONAY

Öznur MACİT'in hazırlamış olduğu “DİJİTAL SERGİLERİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ” başlıklı bu çalışma, 25.03.2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim- İş Eğitimi Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ebru GÜLER (Jüri Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT (Danışman)

Doç. Dr. Kani ÜLGER (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.... / /

Doç. Dr. Fatih KARAKUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../.../ 2022

Öznur MACİT

ÖZET

Bu çalışma, görsel sanatlar dersi kapsamında düzenlenen dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın yöntemi, nicel araştırma yöntemi olup nicel araştırmalarda sıklıkla kullanılan tekil tarama modeli esas alınmıştır. Çalışmanın evrenini Erzurum İli, örneklemi Tortum İlçesi oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ise; Tortum İlçesi'nde bulunan, 2021-2022 yılında merkez ortaokulunda öğrenim gören 5.6.7.8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 58 kadın, 46 erkek olmak üzere toplam 104 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Resim-İş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, öğrenci bilgilerini elde etmek için ise kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25. 0 programı kullanılmıştır. İki bağımsız grubun karşılaştırılmasında Bağımsız Örneklem T Testi, 2'den fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (One way Anova) uygulanmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların belirlenmesi için Tukey (Post Hoc) testi yapılarak veriler değerlendirilmiştir.

Araştırmanın sonucunda dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerinde etkisinin olduğu görülmüştür. Öğrencinin cinsiyetine, sınıf düzeyine, ebeveyn eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiş; ailenin ekonomik durumuna, öğretmenin değerlendirilmesine göre ise az da olsa farklılaşma bulunmuş ancak bunun anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Zaman alt boyutunda bulunan anlamlı farklılık görsel sanatlar dersine zaman ayırma, günlük hayatında resim yapmaya zaman ayırma, görsel sanatlar dersinde öğrendiklerinin gelecek zaman diliminde de yaşantısını kolaylaştıracağına inanma, vb. gibi öğrenci tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Sergi, Sergi, Görsel Sanatlar Dersi, Tutum

ABSTRACT

This study has been carried out to determine the effect of digital exhibitions organized within the scope of visual arts course on secondary school students' attitudes towards visual arts course(painting-work).

Method of the study is a quantitative research and based on the single screening model, which is frequently used in quantitative studies. The working place of the study is Erzurum province, and the sample is Tortum district .And study group consist of 5th 6th 7th and 8th graders who have been studing at Central Secondary School in 2021-2022 in Tortum. 58 female and 46 male -total of 104- students have participated this study. Personal information form and attitude scale towards paintingwork is used as a data collection tool. The SPSS 25.0 program is used to analyze the data.Independent Sample T test is used to compare two independent groups and One Way Anova is applied to compare groups of more than two independents. In order to determine the differences between the groups, the data have been evaluated by using the (Post Hoc) Tukey test.

It has been found that there is a significant difference according to the student's gender, grade level, parents education status. It has been detected an insignificant difference according to the teacher's assessment but it is concluded that this is not important. It has concluded that the difference in the sub-dimension to spare time to visual arts class, spare time to paint in their daily lives, to believe in things they have learned in visual arts class will make their lives easier in the future etc. affects students attitudes positively. Suggestions have been developed based on the findings.

Keywords: Digital Exhibition, Exhibition, Visual Arts Lesson, Attitude

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı değerli bilgi ve katkıları ile yöneten, çalışmamın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen değerli hocam, Sayın Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT' a en derin saygılarımı sunar ve teşekkür ederim.

Eğitim- öğretim hayatım boyunca beni her zaman destekleyen, maddi ve manevi olarak hep yanımda olan kıymetli aileme teşekkür ederim.

Son olarak çalışmalarım sırasında büyük bir ciddiyetle ve saygıyla dijital sergi uygulamasını izleyen ve ölçek sorularını yanıtlayarak araştırmama katkı sağlayan, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sevgili öğrencilerime teşekkür ederim.

Öznur MACİT

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
KABUL VE ONAY	
ETİK SÖZÜ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problem Cümleleri.....	3
1.2.2. Hipotez.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Varsayımlar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	5
BÖLÜM II	9
KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Sanat Eğitimi.....	9
2.2. Görsel Sanatlar Eğitimin Önemi	11
2.3. Sergileme Anlayışı ve Gelişimi	12
2.4. Eğitim Kapsamında Sergileme.....	18
2.5. Sergi Çeşitleri ve Dijital Sergi	20
2.6. Teknoloji ve Sanat Eğitimi.....	23
2.7. Dijital Sergilemeye Ait Örnek Bir Uygulama.....	24
2.8. Tutum Nedir?	27
2.8.1. Tutumun Bileşenleri (Öğeleri)	28
2.8.2. Tutum- Davranış İlişkisi.....	28
2.9. Görsel Sanatlar Eğitimine ilişkin Tutum Araştırmaları	29
BÖLÜM III	32

YÖNTEM	32
3.1. Araştırma Modeli (Deseni)	32
3.2. Evren ve Örneklem	33
3.3. Verilerin Toplanması	33
3.4. Verilerin Analizi.....	35
BÖLÜM IV	37
BULGULAR VE YORUM.....	37
4.1. Örneklem Grubunu Tanıtıcı Bulgular	37
4.2. Alt Problemlere İlişkin Analiz Sonuçları	39
BÖLÜM V	46
SONUÇ VE TARTIŞMA	46
ÖNERİLER	52
KAYNAKÇA.....	53
Görsel Kaynakça	56
İnternet Kaynakça	57
EKLER	58
EK-1 Kişisel Bilgi Formu	58
EK-2 Anket Formu.....	59
EK-3 Araştırma İzin Belgesi	60
EK- 4 Etik Kurul Kararı	63
EK-5 Dijital Sergi- Örnek Öğrenci Çalışmaları.....	64

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Resim-iş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddelerinin Alt Boyutlara Dağılımı	34
Tablo 2. Resim-iş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddelerinin Güvenirlik Analizleri	34
Tablo 3. Güvenirlik Analizi Cronbach's Alpha	35
Tablo 4. Normallik Dağılım Test Sonuçları	36
Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Dağılımlar	37
Tablo 6. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Dağılımlar	37
Tablo 7. Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımlar	38
Tablo 8. Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Dağılımlar	38
Tablo 9. Öğretmeni Değerlendirme Durumuna Göre Dağılımlar	38
Tablo 10. Cinsiyetlerine Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları	39
Tablo 11. Sınıflarına Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları	40
Tablo 12. Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları	42
Tablo 13. Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları	44
Tablo 14. Öğretmen Değerlendirmesine Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları	45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Olaf Worms'un 1655'te Bir Doğa Tarihi Ders Kitabı İşlevi Gören Merak Dolapları	13
Şekil 2.“Louvre Büyük Galeri 1797” (Bayar,2011: 13).	14
Şekil 3.1851 Londra Sergisi “Tüm Milletlerin Sanayi Eserlerinin Büyük Sergisi”	15
Şekil 4. 1863 Sergi- i Umun-i Osman-ı’nın Bir Eskizi	15
Şekil 5.1893 Chicago Dünya Kolomb Sergisi, Cumhuriyet Heykeli ve İdare Binası İle(https://stringfixer.com/tr/1893_Chicago_World%27s_Fair,2022).	16
Şekil 6.Geleneksel Sergi Mekanı ve Beyaz Küp Sergi Mekanı.	16
Şekil 7. “Uluslararası Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Sanal Sergisi, 2020	18
Şekil 8.“Ulus, 22 Mayıs 1938” (Demir,2020:181).	19
Şekil 9. Movavi Video Suite 21 Video Programı, 2022	23
Şekil 10. Dijital Sergi Kapağı, Movavi Video Suite 21,	24
Şekil 11. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21	25
Şekil 12. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21	25
Şekil 13. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21	26
Şekil 14. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21	26
Şekil 15. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21	27

KISALTMALAR LİSTESİ

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences/

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ÇASEY: Çok Alanlı Sanat Eğitimi

WWW: World Wide Web (Dünya Çapında Ağ)

RDYTÖ: Resim-iş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

YY: Yüzyıl

N: Sayı

X: Aritmetik Ortalama

p: Anlamlılık Düzeyi

Ss: Standart Sapma

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sergileme faaliyetleri hem güzel sanatlar hem de diğer alanlarda kullanılan ve belli bir sistem dahilinde yapılan düzenlemelerdir. Bu düzenleme işi insan yaşamında geçmişten günümüze kadar hep var olmuştur. Teknolojinin gelişimi ve dijitalleşmenin her alanı etkilemesi sergi uygulamalarına da yenilikler getirmiştir. Dijital sergiler ise bu yeniliklerden sadece biridir.

Günümüzde son dönemlerde yaşanan Covid-19 salgını nedeniyle dijital sergiler çok fazla tercih edilip kullanılmıştır. Dolayısıyla gerçek mekânlarda düzenlenemeyen sergilere alternatif olarak tercih edilen dijital sergiler, insanların aynı mekânda ve aynı zaman aralığında fiziki olarak bulunmalarına gerek kalmadan istedikleri saatte sergiye erişimlerini mümkün kılmaktadır, üstelik bunun için bir telefon ve ağ bağlantısı yeterlidir.

Dijital sergilerin popülerlik kazanması Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlı resmi ortaokullarda görsel sanatlar dersinde gerçekleştirilen geleneksel sergilere de alternatif oluşturmuştur. Görsel sanatlar dersinde düzenlenen sergiler sanat eğitiminin bir parçasıdır, çocukların kendilerini ifade etmelerine, özgüven duygularını geliştirmelerine, yeteneklerinin farkına varmalarına, eleştirel düşünebilmelerine ve daha pek çok açıdan çocukların kendilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Bu yüzden yılsonu sergilerinin yanında, proje sergileri, dönem içi, dönem sonu sergileri de düzenlenebilmektedir. Yapılan sergilerin aynı zamanda çocukların görsel sanatlar dersine ilişkin motivasyonlarını ve tutumlarını olumlu olarak etkilediği düşünülmektedir. Geçmişten günümüze geleneksel yöntemlerle düzenlenen sergilerin yerine pandemi sürecinde düzenlenen dijital sergilerin okullarda kullanılması teknolojinin içinde doğup büyüyen çocukların ilgilerini çektiği düşünülmektedir.

Dolayısıyla bu çalışmada görsel sanatlar dersi kapsamında düzenlenen dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerinde etkisinin olup olmadığı belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Ülkemizde 2020 yılında etkisini gösteren Covid- 19 pandemisi yüz yüze eğitime ara verilmesine neden olmuş ve eğitim- öğretim faaliyetleri uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu durum eğitim alanında yeni yöntem ve tekniklerin geliştirilmesini de beraberinde getirmiştir. Uzaktan eğitim zaman, mekan sınırlaması olmadan eğitimin özel olarak geliştirilen araç- gereçler kullanılarak gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Covid- 19 sürecinde uzaktan eğitim modelinin getirmiş olduğu fırsatlar ve sorunlar bu dönemde daha fazla ifade edilmeye başlanmıştır (Ülger, 2021: 395).

Teknolojinin imkanları kullanarak eğitim faaliyetlerinin kaldığı yerden devam edebilmesi için kullanılan uzaktan eğitim modelinde öğretmenlerde yine dijital uygulamaları kullanabilme ve dijital ortamda materyal üretmeye çalışmışlardır. Geliştirilen materyal ve yöntemlerin dijital uygulamalar kullanılarak hazırlanması öğrencilerin derse katılımını artırma, ilgilerini ve motivasyonlarını artırma anlamında önemli olduğu gibi araştırma çalışmalarına da konu olmalarına neden olmuştur. Bu araştırma konularından birisi de Covid- 19 sürecinde görsel sanatlar dersi kapsamında düzenlenen dijital sergilerdir.

Görsel sanatlar eğitiminin önemli bir parçasını oluşturan sergileme faaliyetleri bireylerin kendilerini doğru ifade edebilmelerine, alana ilişkin olumlu tutum geliştirip uygulama yapan, sanatı anlayan, yorumlayan bireylerin yetişmesine katkı sağlamakta bu da görsel sanatlar eğitiminde sergilerin önemini artırmaktadır. Böylesine önemli kazanımlar sağlayan öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, fiziksel olarak her açıdan geliştiren sergilerin son dönemlerde popülerlik kazanan dijital sergiler aracılığı ile de yapılıyor olması bununla birlikte Covid-19 sürecinde sergilerin dijital ortamlarda gerçekleştiriliyor olması bu konu üzerinde merak uyandırmıştır. Özellikle yapılan dijital sergilerden sonra bazı öğrencilerin hiçbir yönlendirme almadan bireysel olarak farklı çalışmalar yapıp WhatsApp uygulaması üzerinden göndermesi “dijital sergilerin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarında olumlu bir etki yapıyor olabileceğini” düşündürmüştü ve bu varsayımdan yola çıkılarak problem durumu belirlenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Problem durumundan hareketle bu çalışmada, dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerinde etkisi var mıdır? Sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2.1. Alt Problem Cümleleri

1. Cinsiyete göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?
2. Sınıflara göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?
3. Ebeveynin eğitimi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?
4. Aile ekonomik durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?
5. Öğretmenin değerlendirilmesi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?

1.2.2. Hipotez

1. Cinsiyete göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi vardır.
2. Sınıflara göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi vardır.
3. Ebeveynin eğitimi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi vardır.
4. Aile ekonomik durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi vardır.
5. Öğretmenin değerlendirilmesi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi vardır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Gerçek mekânlarda yapılan sergilerin aksine içinde bulunduğumuz son dönemlerde dijital araçlarla ve dijital platformlar kullanılarak yapılan sergilerin artmış olduğu görülmektedir. “Dijitalleşmeyle birlikte gelen dönüşüm, sınır, zaman ve mekân kavramlarını da ortadan kaldırmakta, bilgiye istenilen yer ve zamanda son derece hızlı bir şekilde ulaşmayı sağlamaktadır” (Oğuz, 2019: 6). Dolayısıyla teknolojinin gelişmesi bilişim sistemlerinin farklı noktalar arasındaki iletişim sürecini etkin kılması ile sergi oluşturma düşüncesi dijital sergi kavramı ile kendini göstermiştir. Bununla birlikte içinde bulunduğumuz pandemi (Covid-19) sürecinde okullarda yüzyüze yapılan

sergilerin yerine alternatif olarak kullanılan dijital sergiler bu konu üzerine araştırma yapılmasında etkili olmuştur.

Bu çalışmada, görsel sanatlar dersi kapsamında düzenlenen dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerinde etkisinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Görsel sanatlar dersine ilişkin yapılan alan araştırmasında farklı değişkenler üzerinden derse ilişkin tutum araştırmalarının var olduğu görülmüştür ve farklı değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne babanın eğitim düzeyi, sınıf mevcudu, ailenin ekonomik düzeyi vb. gibi) üzerinden öğrencilerin derse ilişkin tutumları ölçülmeye çalışılmıştır. Yapılan alan yazın taramasında dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine ilişkin öğrenci tutumları üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple konu araştırmaya değer görülmüştür.

Dijital sergilemenin öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumlarında olumlu yönde değişiklik yapıyor olması, yeni yöntemlerin ve tekniklerin, dijital uygulamalarının sanat eğitiminde kullanılmasının gerekliliği bağlamında sanat eğitimcilerine fikir sunacağı düşünülmektedir.

Dijital sergi ile öğrencilerin derse katılımı ve motivasyonlarını artırma, derse ilgisi olmayan öğrencileri derse katılmaya özendirme, cesaretlendirme noktasında görsel sanatlar öğretmenleri için önemli bir materyal görevi görmektedir. Aynı zamanda çalışmada kullanılan örnek dijital sergi uygulamasının sergi düzenleme noktasında görsel sanatlar öğretmenlerine rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Dijital sergileme bir sergi uygulaması olmanın yanında depolama aracı görevi de görmektedir. Öğrenciler geçmiş dönemlerde yaptıkları çalışmalarını sonradan izleyerek kendi gelişimlerini gözlemleme imkanı bulabilirler. Bunun yanında sergi oluşturma sadece gerçek mekanlarla sınırlandırılmadığının gösterilmesi öğrencilerin yenilikçi düşünme yetilerine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, dijital sergilerin öğrencilerin görsel sanatlar dersi tutumları üzerinde etkisinin olup olmadığına ışık tutması açısından aynı zamanda bundan sonraki süreçte

araştırmacılara ve yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar

1. Seçilen çalışma grubunun araştırmanın evrenini temsil eder nitelikte olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmada uygulanan yöntemin amaca uygun olduğu varsayılmıştır.
3. Araştırmada kullanılan ölçeğin bu çalışmaya uygun olduğu varsayılmıştır.
4. Seçilen çalışma grubundaki katılımcıların anket maddelerini doğru anlayarak cevaplandıkları varsayılmıştır.
5. Araştırmaya katılan öğrencilerin çalışmanın önem ve ciddiyetini anlayarak buna göre davrandıkları varsayılmıştır.
6. Araştırmaya katılan öğrencilerin yapılan açıklamalara uydukları varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Çalışma Erzurum İli'ne bağlı Tortum İlçesi' nde bulunan Şehit Hasan Karşı Ortaokulu ile sınırlıdır.
2. Şehit Hasan Karşı Ortaokulu'nda 2021-2022 yılında öğrenim gören ve görsel sanatlar eğitimi alan (5,6,7,8. Sınıf) 58 kadın, 46 erkek olmak üzere toplamda 104 öğrenci sınırlıdır.
3. Çalışma Şehit Hasan Karşı Ortaokulu' nda 2021 ve 2022 tarihlerinde yapılan dijital sergiler ile sınırlıdır.
4. Araştırmada elde edilen sonuçlar, uygulanan anketlerden elde edilen veriler ile sınırlıdır.
5. Bu araştırma konusu ile ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Eğitim: Eğitimin bilinen en yaygın tanımı; “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak ifade edilmektedir” (Ertürk,1988: 13). Açıklamada eğitimin gerçekleşmesinde bilinçli ve istenilen yönde davranış oluşturma sürecine vurgu yapılmıştır.

“Dewey’e göre eğitim hayat boyu süren bir faaliyet olduğundan dolayı öğrenme de yaparak ve yaşayarak ortaya çıkmaktadır” (Yeşiltaş ve Kaymakçı, 2009: 228). Bu açıklamada ise eğitimin diğer tanımda olduğu gibi bir süreç olduğu ve yine bireyin davranışlarının bu sürecin içine aktif katılımı ile olabileceği ifade edilmiştir.

Türk Dil Kurumu’ nun internet erişimli sözlüğünde ise eğitim; toplum kurallarına uyma ve toplumda yer edinebilmek için gerekli olan bilgi beceri ve davranışların yapılmasında kişilere doğrudan veya dolaylı olarak yardım etmektir (www.sozluk.gov.tr,2021). Açıklamada toplumu oluşturan bireylerin her açıdan davranışlarını olumlu yönde geliştirmesine yardım etme işi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla tanımlamaların ifade biçimleri farklı olsa da eğitimin süreç olduğu, davranış değişikliğinin olumlu yönde olduğu ve bireyin aktif olarak sürecin için de var olması gerektiğine vurgu yapmışlardır.

Görsel Sanatlar Eğitimi: Görsel Sanatlar eğitimi toplumu oluşturan bireyin kişisel gelişimlerine katkı sağlaması ve olumlu davranışlar kazanması açısından oldukça önemlidir ve bu eğitimi her yaş grubundaki bireyin alması bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir. Öğrenciler için belirlenen bazı ders amaçlarına bakıldığında görsel okuryazarlığı gelişen, etik kurallara uyan, kültürleri tanıyan anlayan ve yorumlayan, estetik bilincine sahip bireylerin yetiştirilmesinin amaçlandığı görülmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018: 8). Toplumun sağlıklı ruh ve davranış yapısına sahip bireylerden oluşmasının önemli olduğu ve bunun içinde görsel sanatlar eğitiminin genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu bu eğitimin bir ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Görsel sanatlar eğitimiyle öğrencilerin zihinsel, duyuşsal ve fiziksel olarak kendilerini ifade etmeleri sağlanmaktadır ve öğrencilerin gelişimlerine katkı sağlayan çok yönlü bir derstir (Artut, 2002: 186). Açıklamalara bakıldığında görsel sanatlar eğitimi; bireyin birçok açıdan gelişimine katkı sağladığı için ihtiyaç duyulan ve gerekli olan bir ders olduğu görülmektedir.

Sergi: Sergi, var olan ürünleri insanlara göstermek, tanıtmak veya ekonomik anlamda fayda sağlamak için oluşturulan düzendir (Ergen, 2013: 1). Açıklamada sergi kelimesi bir tanıtım ve pazarlama aracı olarak ifade edilmiştir.

İnternet erişimli Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne bakıldığında birkaç açıklama ile şöyle ifade edilmiştir: Sergi kelimesinin karşılığı, alıcının bakması seçmesi için konulmuş ürünler ve bu ürünlerin sergilendiği yerlerdir. Aynı zamanda halkın gezip görmesi tanınması için belirli bir düzene göre yerleştirilmiş ürünler ve sanat eserlerinin tümüdür. Başka bir anlamı ise; ülkelerin kendilerine özgü çeşitli ürünlerini tanıtmak için uygun bir biçimde düzenlediği ürünlerin gösterildiği yer anlamına gelmektedir (<https://sozluk.gov.tr>, 2021). Bu açıklamada serginin; tanıtım, ekonomik amaçla kullanım, halkı bilgilendirmek için sanat eserleri ve farklı ürünlerin belli bir düzen gözetilerek yapılan iş olarak ifade edildiği görülmektedir.

Farklı bir tanımlamada sergi, sadece güzel sanatlara ait ürünlerin değil bunun yanında sanayi ve tarım ürünlerinin tanıtılması amacıyla bir düzene bağlı olarak sunulması gösterilmesi işidir (Demir,2020: 171). Bu açıklamada da serginin her alanda yapılabileceğine vurgu yapıldığı söylenebilir.

Tanımlamalardan yola çıkarak sergi için hem güzel sanatlar hem de diğer alanlarda kullanılan ve belli bir sistem dahilinde yapılan düzenleme işidir denilebilir.

Dijital:Türk Dil Kurumu açıklamalarına göre; dijital kavramını üç madde olarak açıklamıştır 1. “Sayısal”, 2. “Verileri bir ekran üzerinde elektronik olarak gösteren”, 3. “Verilerin bir ekran üzerinde elektronik olarak gösterilmesi” olarak yorumlanmıştır (www.sozluk.gov.tr, 2021). Burada sayısal olarak bilgisayar dilinin 0 ile 1 olmasına ve verilerin bu şekilde işlenmesinin üzerinde durulmuştur aynı zamanda bu verilerin gösterimi içinde elektronik sistemlerin varlığından söz edilmiştir. Dolayısıyla dijital kelimesi hem sayısal hem de elektronik sistemleri içine alan genel bir ifade olarak aktarılmıştır.

Başka bir tanımlamada dijital kavramı yaygın yanlış bir kullanım üzerinden açıklanmıştır. Buna göre dijital kavramı, elektronik araçları tanımlamak için değil verilerin elektronik ortamda değerlendirilip sunulması işidir aynı zamanda verilerin 0 ve 1 olarak yani sayısal olarak işlenip kullanılmasıdır (Bozkurt vd, 2021: 36). Bu tanımlamada dijital kavramının sayısal anlama geldiği verilerin 0 ve 1' ler üzerinden insanların hizmetine sunulduğuyla ilgilidir.

Farklı bir tanımlamada; ister tamamen bilgisayar ortamında üretilen bir veri, ister gerçek ortamdaki bir verinin depolanabilir ve yeniden kullanılabilir olarak elektronik

araçlarla sayısallaştırılması yani 0 ve 1'e çevrilmesidir (Oğuz,2019: 5). Tanımlamalara bakılacak olursa dijital kavramı genel bir ifade olmakla beraber sanal ortamdaki veriler ve gerçek ortamlardaki verilerin dijital ortamlara yüklenerek bu ortamlar üzerinden işlemlerin yapılması olarak yorumlanabilir.

Dijital Sergi: Teknolojinin insan yaşamına katmış olduğu yeni kavramlardan olan “dijital sergi” dijital ve sergi kelimelerinin birleşği olarak ortaya çıkmaktadır. Yukarda dijital ve sergi kavramlarının açıklamalarına bakıldığı zaman dijital sergi kavramı için şu yorum yapılabilir: Farklı alanlara ait ürünlerin, eserlerin elektronik araçlar kullanılarak verilerin bu araçlar üzerinden insanlara gösterilmesi veya tanıtılması işidir.

Tutum: Tutum kelime anlam olarak Türk Dil Kurumu'nun internet erişimli sözlüğünde “Tutulan yol, tavır demektir (www.sozluk.gov.tr,2021)”. Şeklinde ifade edilmiştir, burada herhangi bir durum karşısında davranışın ortaya çıkmasından önceki sürece vurgu yapıldığı görölmektedir

Farklı bir tanımlamada ise tutum kişinin deneyim, bilgi, güdü (motivation) ve duygularının davranışın oluşmasından önceki örgütlenmesi halidir. Aynı kaynakta geçen başka bir açıklamada da bu öğeler arasındaki örgütlenme ve ilişki değıştikçe konuya ilişkin tutumlarda değışmektedir (İnceoğlu, 2011: 23). İfadesine yer verilmiştir, dolayısıyla tutumun farklı özelliklerin organize olması sonucu ortaya çıkan ve davranışa yön veren içsel bir durum olduğundan söz edilmiştir.

Başka bir tanımlamada tutum kişinin çevresine ve kendine karşı düşüncelerini duygularını, davranışlarını bir araya getirme eğilimidir (Sarıdede, 2018: 16). Burada da yine tutum, birçok faktörün birleşerek durum veya olay karşısında kişinin içsel olarak yönlendirilmesi olarak ifade edilmiştir.

Yukarıda verilen tanımlamalardan hareketle tutum: Kişinin bilgi deneyim ve duygularının yönetiminde geliştirdiği içsel bir tepki ve ön eğilimdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi örgün eğitimde yer alması gerekli olan, bilim ve teknik eğitimin yanında ve aynı değere sahip olarak yapılması gereken eğitimidir (San, 2001: 23). Sanat eğitiminin genel eğitimde yer almasının bir gereklilik olarak ifade edildiği görülmektedir. Bu gereklilik dünyada bilimsel temellere dayandırılarak, diğer disiplinlerle bağlantısının kurulmasına neden olmuştur.

“Sanat eğitimi güzel olanı sezebilmeyi, algılayabilmeyi, kendini doğru tanıyabilmeyi ve ifade edebilmeyi, estetik yargıda bulunabilmeyi amaçlar” (Tanoğlu, 2019: 9). Sanat eğitimi bireyin yeteneklerini keşfetmesidir, hayata tek bir pencereden bakmak yerine farklı pencerelerden bakıp, sorgulaması, kendini bulması, güzel olana erişmesi için verilen bir eğitimidir. Sanat eğitimi insanın gördüklerini ve içinde var olan duygularını tasarlayarak aktarmaktadır. Bu bir resim, bir ritim, bir şiir, fotoğraf, film vb. olabilmektedir.

“Bir disiplin alanı olarak görsel sanatlar eğitiminin diğer disiplin alanları ile bağlantısının kurulması 1959 yılında düzenlenen bir konferansta J. Bruner’in “disiplinler alanlar” görüşü ile sağlanmıştır”. Disiplin temelli sanat eğitiminin kuramsal olarak ele alınması 1980’ li yıllarda gerçekleşmiş, görsel sanatlar eğitiminin eğitimin bir parçası olması gerektiği düşüncesi ile “1982 de, Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezini kurmuştur” (Karaahmet Balcı, 2015: 467). Çalışmalar Amerika Birleşik Devletleri’nde gerçekleştirilmiştir ve her çocuğun bu eğitimi almasının bir gereklilik olduğu üzerinde durulmuştur. Sanat insan doğasının bir gerekliliği ve ihtiyacıdır bu ihtiyacın karşılanması için disiplin olarak okullarda okutulan dersler arasında görsel sanatlar dersi yerini almıştır.

Ülkemiz’ de 1925 yılında temel eğitimin bir parçası olarak görsel sanatlar eğitimine “resim”, “resim-iş”, “elişleri” dersleri ismiyle yer verilmiştir. Temel eğitimde zorunlu tutulan görsel sanatlar eğitimi 1926 yılında ilkokullarda, 1938 yılında

ortaokullarda uygulamaya konulmuştur. Ders saati başlangıçta 1 saat sonrasında 2 saat olarak uygulanmıştı (Tütüncü,2006: 7). 1948’ li yıllara gelindiğinde ülkemizde ilkokullarda okutulan resim dersi 1,2,3. Sınıflar için haftada 4 saat, 4.ve 5. Sınıflar için 2 saat olarak düzenlenmiştir. 1951 yılında Ortaokul Resim Dersi ve İş Bilgisi Dersi Haftalık Ders Çizelgesinde” resim dersi 1, iş bilgisi dersi 1” olmak üzere 2 saat olarak belirlenmiştir. Yıllar içerisinde ders saatleri bazen 3 saat bazen 2 bazen 1 saat olarak değiştirilmiştir (Tataroğlu,2015: 413-421). Yıllara göre haftalık ders çizelgeleri incelendiğinde değişikliğin ders saatinin azaltılmasına yönelik olduğu görülmektedir.

Ülkemizde ortaokullarda uygulanan görsel sanatlar dersinin güncel durumuna bakıldığında “İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi’nde 2022-2023 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere yapılan değişikliğe ilişkin yazıda: ilkokul 1.2.3.4. sınıflarda 1’er saat/ Ortaokul 5.6.7.8. sınıflarda 1’er saat olarak ifade edilmiştir. Görsel sanatlar dersi seçmeli ders olarak; 1. 2. 3. 4. Sınıflarda yer almamakta, 5. Sınıflarda2/(4), 6. Sınıflarda2/(4), 7. Sınıflarda2/(4), 8. Sınıflarda 2/(4) saat şeklinde alınabileceği ifade edilmiştir (<https://ttkb.meb.gov.tr/>, 2022).

Ders saatinin bu kadar az olması toplumda sanat eğitimi önemsizleştirirken öğretmen ve öğrenciyi etkilemekte derse ilişkin tutumlarda olumsuzluğa neden olmaktadır. Buna karşın olumlu şeylerde olmaktadır, günümüz velilerinin sanat eğitiminin gerekliliğini ve önemli olduğunu belirten tutum ve davranışları sevindiricidir. Görsel sanatlar dersine ilişkin bir kurs açıldığında velilerin çocukları destekleyerek ders saatlerinden sonra bu kurslara göndermesi ve kurslara aksatılmadan yoğun biçimde katılım gösterilmesi sanat eğitiminin öneminin fark edilmesi adına önemli gelişmelerdir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni

Görsel sanatlar öğretmeni, görsel dilin zenginliğini aktaran, çocukların bilişsel, duyuşsal ve fiziksel olarak kendilerini geliştirmelerinde yol gösteren, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ve özel okullarda öğretim programı çerçevesinde öğretmenlik mesleğini icra eden kişidir. Başka bir ifadeyle sanatın iyileştiren, güzelleştiren yönünü bir disiplin olarak okul ortamında çocuklara öğreten kişidir.

Sanat eğitimcisi yetiştirme hareketlerine bakıldığında “1883’te “Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi, 1914’te “İnas Sanayi-i Nefise Mektebi” okullarında sanat değerlerini (Persektif, ı ışık- gölge, leke gibi)öğrenerek yetişen öğrencilerin lise ve ortaokullarda

görevlendirilmesi ile gerçekleştirildiği bilinmektedir. 1932 yılına kadar Ülkemizde sanat eğitimcisi yetiştiren herhangi bir kurum bulunmamaktadır. İlk resim öğretmenleri 1883’ te eğitim veren Sanayi-i Nefise Mektebi ve askerî okul kökenlidir. Sanat eğitimcisi yetiştirmek için “1932-1933 öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsü çatısı altında Resim Şubesi ve İş Şubesi olarak iki ayrı bölüm açılmıştır. 1940 yılından itibaren açılan köy enstitülerinde sanat eğitimi almış eğitimci ve sanatçılar yetiştirilmiştir (Tataroğlu, 2012: 410, 411).

Görsel sanatlar (Resim- İş) dersi çocukların en sevdiği derslerdendir bu dersi bu kadar sevimli kılan elbette çocuklara özgür bir ifade alanı sunmasıdır, bunun yanında ders öğretmenlerinin çocukların hayal gücünü kısıtlayıcı değil onların resim defterine bıraktığı her çizginin, her rengin anlamını sorup onlara değerli olduklarını hissettirmesidir. Görsel sanatlar öğretmeni çağın gereklerini de göz önünde bulundurarak yeni yöntem ve teknikler belirleyerek öğrencilerin derse ilişkin olumlu tutum geliştirmelerine de katkı sağlamaktadırlar.

2.2. Görsel Sanatlar Eğitimin Önemi

Görsel Sanatlar eğitimi toplumu oluşturan bireyin kişisel gelişimine katkı sağlaması, olumlu davranışlar kazanması, toplumda sağlıklı bir yaşam sürmesi açısından oldukça önemlidir ve bu eğitimi her yaştaki bireyin alması bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir.

Öğrenciler için belirlenen bazı ders amaçlarına bakıldığında görsel okur yazarlığı gelişen, etik kurallara uyan, kültürleri tanıyan anlayan ve yorumlayan, estetik bilincine sahip bireylerin yetiştirilmesinin amaçlandığı görülmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018: 8). Dolayısıyla toplumun sağlıklı ruh ve davranış yapısına sahip bireylerden oluşmasının önemli olduğu, bunun içinde görsel sanatlar eğitiminin genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar eğitiminin önemini öğretim programındaki öğrenme alanlarından da anlamak mümkündür. Buna göre öğrenme alanları üçe ayrılmıştır.

1. “Görsel İletişim ve Biçimlendirme
2. Kültürel Miras
3. Sanat Eleştirisi ve Estetik”

Görsel iletişim ve biçimlendirme öğrenme alanında öğrenciler; renklerin, çizgilerin, şekillerin dünyasını öğrenmekte yeteneklerini geliştirmektedir. Kültürel miras öğrenme alanı ile kendi kültürünü, farklı toplumların kültürlerini sanat eserleri üzerinden öğrenirken kültürlerin birbirlerini nasıl etkilediğinin de farkına varmaktadırlar. Sanat eleştirisi ve estetik öğrenme alanında ise; yorumlama, gördüğünü doğru biçimde aktarma, keşfetme becerisi kazanmaktadırlar, güzelin öznel ve içsel bir duygu olduğunu bundan dolayı herkesin güzeli ifade etme şeklinin farklı olabileceğini ve böylece başkalarının duygu ve düşüncelerine saygılı olunması gerektiği öğrenmektedirler (MEB, 2018: 11-12).

Sanat duyguların ifade edilmesidir görsel sanatlar eğitimi de duyguların nasıl ifade edileceğini gösteren bir dildir. Bu görsel dil sayesinde öğrencilerin hayal dünyası ve yaratıcılıkları şekillere, renklere dönüşüp somutlaşmaktadır. Bu yüzden görsel sanatlar eğitimde mavi veya mor ağaç olmaz diye bir kural yoktur çocuklar içlerinden geldiği gibi resim yaparlar bu onların hayal dünyalarının yok olmasının, tek tip bireyler olmasının önüne geçer, yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.

Aynı zamanda çocukların resimlerindeki her çizgi, her renk, her şekil bir anlam taşımakta çocuğun bilinçaltında olup bitene, çevresine, ailesine ışık tutmaktadır ve çocuk hakkında mesajlar içermektedir (Bulut,2007: 16). Bu yüzden görsel sanatlar eğitimi çocuğun kendini ifade etmesine fırsat sunarken çocuğu anlama adına da ailelere, öğretmenlere ipucu vererek çocuğun çok yönlü değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

2.3. Sergileme Anlayışı ve Gelişimi

İnsan elinde bulunan ve değerli gördüğü eşyaları biriktirme veya bunu gösterme çabası içindedir. Bu yüzden ki hepimizin maddi veya manevi olarak anlam yükleyip sakladığı, başkalarına göstermekten hoşlandığı eşyaları vardır. Bu davranış insan doğasında olan bir durumdur.

“David Dernie’nin de işaret ettiği gibi kişilerin kendi evleri, evlerinin yerleşimi, odalarındaki objeler ya da misafir ağırlama odalarındaki aksesuarlar bile kişinin sergi içgüdüğü ile hayatlarından bir parçayı, kültür anlayışlarını dışarı yansıtmamanın bir yöntemi, bir ifade biçimidir” (Bayar,2011: 7). Biriktirme ve gösterme anlayışı; nitelikleri bakımından farklı, olumlu özellikler taşıyan eşyaların gösterilmesi sergileme

anlayışının oluşmasına zemin hazırladığı söylenebilir. Zamanla bu gösterme anlayışı bireysellikten çıkıp toplumları etkiler niteliklere ulaşmıştır.

İlk sergilemeler pazarlardaki eşyaların satışı için yapılan düzenlemeler olarak ifade edilmektedir tarihsel anlamda ise; biriktirme ve gösterme anlayışı paleolitik döneme kadar götürülmektedir. Fakat kesin olan bulgular milattan önce ikinci yüzyılı ve Mezopotamya bölgesini işaret etmektedir aynı zamanda ortaya çıkan bulgularda kralların tapınaklara bölmeler yaptırarak kendileri için önemli olan antika eşyaları bu bölmelerde muhafaza ettiği bilgisine ulaşılmıştır (Bayar,2011: 8). Sanatsal nitelikte ki eşyaların sergilenmesi ise Grekler tarafından yapıldığı bilinmektedir(Zülfıkar,2020: 8).

Günümüz sergileme anlayışına yakın olan ilk örnekler ise Gizemli eşyalar sandığı veya Nadire Kabinesi(Cabinets of Curiosities) adı verilen odalar oluşturmaktır, hem müzecilik (saklama, biriktirme) hem de sergileme gösterme amacıyla 16.yy her türden farklı objelerin bir arada sunulmasıyla oluşturulmuştur (Güzelci, 2017: 9).

Şekil 1. Olaf Worms'un 1655'te Bir Doğa Tarihi Ders Kitabı İşlevi Gören Merak Dolapları (Bayar, 2011: 11).

Gizemli eşyalar sandığı veya Nadire Kabinesi (Cabinets of Curiosities) olarak adlandırılan mekanlar daha çok varlıklı ve soylu kişilere hizmet vermekte ve halka kapalı tutulmaktadır. Tarihsel süreç ilerledikçe sergileme anlayışı toplumun her kesimi için yapılabilir bir anlayışa bürünmüş ve sergi mekânları halka açık halle gelmiştir, bu

durum ise eser ve mekan arasındaki ilişkinin değerlendirilmesine yeni düzenlemelerin oluşturulmasına neden olmuştur.

“Sergicilik ve belirli bir döneme dek onunla paralel yürüyen müzecilik tarihinde ilk olarak halkın erişimine açık sergi girişimi Ashmolean müzesi kabul edilmektedir. Müze, Elia Ashmolean’ın çabaları ile Oxford üniversitesinde açılmıştır” (Bayar,2011: 13). 1683 Ashmolean müzesi’nden sonra 1759 tarihinde İngiltere’ nin önde gelen kişileri Hans sloane, Robert Cotton, Robert Harley gibi soyluların koleksiyonlarının sergilendiği British Museum açılmıştır,1793 tarihlerine gelindiğinde kraliyet koleksiyonlarının halka açılmasıyla Paris Louvre Müzesi ortaya çıkmıştır (Onur, 2012: 22). Dolayısıyla 18.yy’ da sergileme açısından dönüm noktası olarak ifade edilen bu mekanlar hükümete bağlı ve tamamen halka açık oluşlarından dolayı önemli olarak görülmektedir.

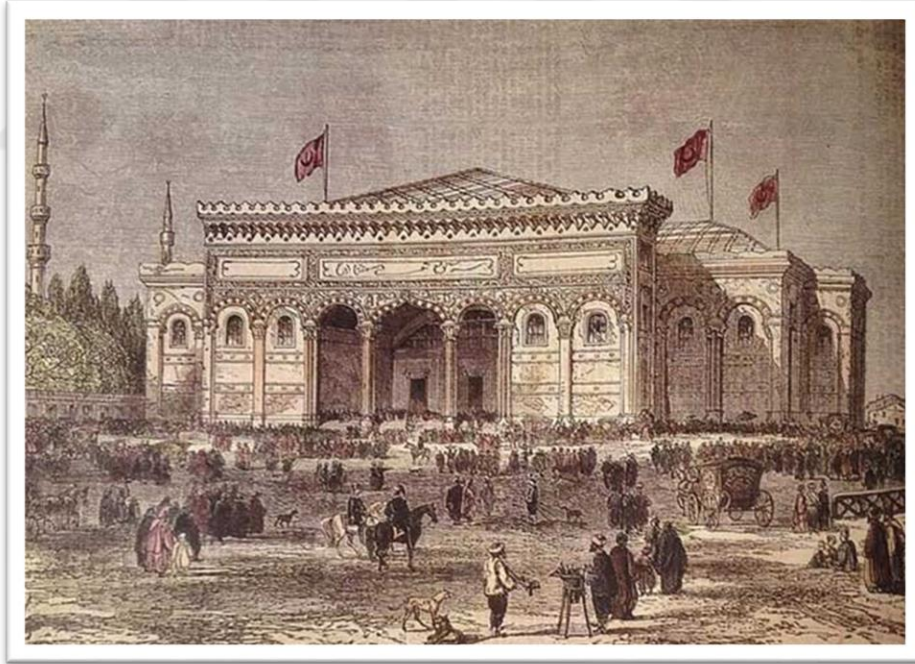

Şekil 2.“Louvre Büyük Galerisi 1797” (Bayar,2011: 13).

19.yy’ a gelindiğinde genellikle sergi anlayışı ülkelerin sanayi, hammadde alanına ilişkin ellerinde bulunanları çeşitli ülkelere tanıtmak ve bu şekilde bir pazar alanı oluşturmak için kullanıldığı görülmektedir. Bu durum 18.ve 19.yy’ lar arasında devam eden sanayi devrimi ile ilişkili bir durumdur. Uluslararası sanayi sergileri olarakta adlandırılan sergiler başta İngiltere olmak üzere birçok ülkede gerçekleştirilmiştir.“1851 Londra Sergisi, 1855 Paris Sergisi, 1862 Londra Sergisi, 1863 İstanbul Sergisi (Sergi-i Umumi-i Osmanlı), 1867 Paris Sergisi, 1873 Viyana Sergisi, 1893 Şikago Sergisi, 1889 ve 1900 Paris Sergileri” (Demir 2006: 46).

Şekil 3.1851 Londra Sergisi “Tüm Milletlerin Sanayi Eserlerinin Büyük Sergisi”
(https://en.wikipedia.org/wiki/Great_Exhibition,2022).

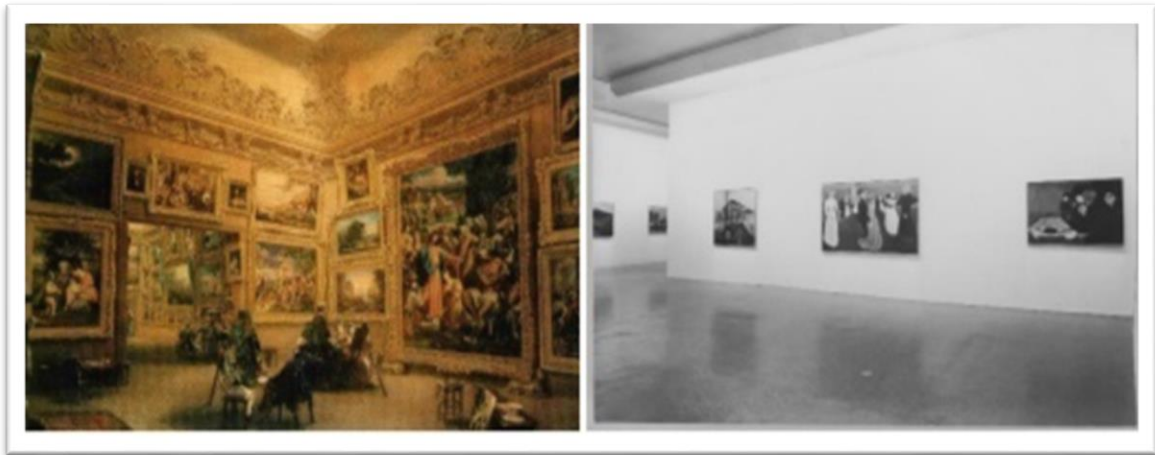

Şekil 4.1863 Sergi- i Umun-i Osman-i'nin Bir Eskizi(<https://www.fikriyat.com/tarih,2022>).

Şekil 5. 1893 Chicago Dünya Kolomb Sergisi, Cumhuriyet Heykeli ve İdare Binası
İle(https://stringfixer.com/tr/1893_Chicago_World%27s_Fair,2022).

Ülkelerin kendi kalkınmaları için sergilemeyi ihtiyaç olarak görmesi bu sergilere “Dünya Fuarları (Expo)” ismini kazandırmıştır. Yukarda da bahsedildiği gibi bu sergiler sanayi ve ekonomi temelli olmaktadır ancak ülkelerin kültürlerini de etkilemektedir ve sergileme tasarımı adına önemli gelişmeler olarak görülmektedir. Sanat eserinin sergilendiği mekana ilişkin ise yine 19.yy’da önemli bir mekan tasarımı olan “Beyaz Küp (White Cube)” sitili ortaya çıkmıştır, bu yeni mekan yaratma düşüncesi yaşanan dönemin karmaşıklığı ve yoruculuğundan sanat eseri ve izleyiciyi kurtarmak olarak ifade edilmektedir. Bunun için beyaz küp sitili sade, düz, beyaz renkli mekanlar olarak değerlendirilmiş sanat eserinin ve izleyicinin dış dünyadan arınıklığı üzerinde durulmuştur (Bayar,2011: 19, 22-26).

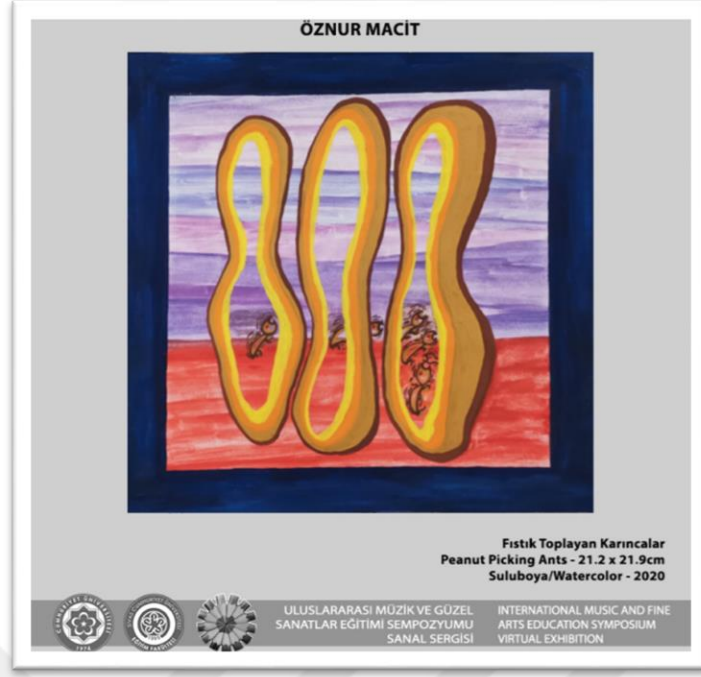

Şekil 6. Geleneksel Sergi Mekanı ve Beyaz Küp Sergi Mekanı Örneği (Esen,2018: 30).

Gerçek anlamda bildiğimiz mekânların eser için en doğru şekilde tasarlanmasından sonra teknolojinin gelişimine bağlı olarak farklı bir sergi ortamı gündeme gelmiştir. Sergileme eyleminin temelinde değerli eserlerin saklanıp gösterilmesinin müzecilikle bağlantılı olduğu düşünüldüğünde 20.yy'ın ikinci yarısında André Malraux “duvarsız düşsel müze” söyleminde bulunarak “sanal müze” kavramının temellerini atmıştır (Mayda,2014: 5). Duvarlara ihtiyaç duyulmayan somut fiziki anlamda bir yeri olmayan ve hayali olan müze açıklaması dijital ortamı işaret etmektedir. Dolayısıyla eserlerin dijital platformlar üzerinden izleyicilere sunulması sergilemenin dijital uygulamalar kullanılarak gerçekleştirilebileceğini gündeme getirmiştir.

Her disiplin sergileme kavramını kendi amacı, eserleri veya ürünleri çerçevesinde değerlendirmiştir. Pazar tezgâhlarındaki ürünlerin kar elde etme amacıyla insanlara tanıtılması, ülkelerin ellerinde bulunan ürünlerin tanıtıldığı fuarlar ve sanatçıların sanat eserlerini sergilemesi gibi davranışların ortak amacı eserlerin veya ürünlerin maddi veya manevi değer çerçevesinde başka insanlara gösterilmesidir bu amaç geçmişten günümüze insan yaşamında hep var olmuştur.

İçinde bulunduğumuz 21.yy dünyasının imkanları dahilinde sergileme eylemi yeni platformlar ve dijital uygulamalar kullanılarak oluşturulmaya başlanmıştır. Bunun en belirgin örneği Covid-19 sürecinde görülmüştür, insanların evlere kapandığı, toplu alanlardan uzak durduğu bu dönemlerde sergileme faaliyetleri dijital ortamda devam etmiştir.

Şekil 7. “Uluslararası Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu Sanal Sergisi, 2021.

2.4. Eğitim Kapsamında Sergileme

Eğitim bağlamında sergilemeye geçmeden önce ülkemizin sergi geçmişine bakacak olursak ilk defa bir sergiye katılım Osmanlı devleti döneminde 1851 tarihindedir. Ancak ilk defa bir sergi düzenlemesi 1863’ te Sultan Abdulaziz döneminde İstanbul Sergisi (Sergi-i Umumi-i Osmanlı) adıyla açılmıştır. Bu sergi diğer ülkelerdeki gibi ekonomi temellidir ancak daha çok ülke içindeki ürünlerin fiyatlarının incelenmesi ve ekonomide olumsuzluğa neden olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Demir, 2018: 158). 19.yy’ da yapılan önemli dünya fuarlarındandır.

Ülkemizde bilinen ilk resim sergisi ise 27 Nisan 1873’te Şeker Ahmet Paşa’nın Sultanahmet’teki Mektep-i Sanayi’de düzenlediği sergidir. Kişisel sergi olarak bilinmektedir.

Türkiye’de ki okullarda 1916- 1951 tarihleri arasında Galatasaray yurdu ve sonrasında Galatasaray lisesinde yapılan sergilerin var olduğu görülmektedir. 1914 kuşağı veya Çallı kuşağı olarak bilinen ressamların yapmış olduğu eserler sergilenmiştir, tarihin ilerlemesiyle birlikte usta ressamların çalışmalarının yanında genç ressamların çalışmalarına da sergilerde yer verilmiştir (www.turkcebilgi.com, 2021).

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkenin ekonomik alt yapısını güçlendirmek için tarımda, sanayide ve hayvancılıkta halkı bilinçlendirmek, teşvik etmek amaçlanmıştır ve sergiler bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

1934 tarihinden sonra birinci beş yıllık kalkınma planını halka benimsetilmesi noktasında sergiler “sanayinin her sahasında muhtaç olunan bilgili elemanların nasıl yetiştiğini anlatan canlı bir kitap” olarak değerlendirilmiş ve tanıtım aracı olarak görülmüştür. Mesleki ve teknik eğitim veren okulların yaptığı ürünler, öğrencilerin yetenek düzeyleri, neleri yapabilecekleri, öğrencilerin nasıl eğitildiği aynı zamanda mesleki ve sanat okulları hakkında insanların bilgilenmesine kadar birçok konunun sergiler sayesinde topluma aktarılmaya çalışıldığı söylenebilir (Demir,2020: 176-177).

Şekil 8.“Ulus, 22 Mayıs 1938” (Demir,2020:181).

21.yy dünyasında okullardaki sergileme faaliyetlerine bakıldığında Milli Eğitim Bakanlığı Görsel Sanatlar Dersi Ortaokul öğretim programında sergi temasının belirlemesi ve serginin sonunda değerlendirmelerin yapılmasına kadar öğrencilerin süreçte aktif olduğu, öğrencilerle birlikte bu faaliyetin gerçekleştirilmesinin üzerinde durduğu görülmektedir (MEB, 2018: 19). Dolayısıyla okullarda ki sergilemeye ilişkin açıklama kazanım bağlamında ayrıca ifade edilmiştir. Bu kazanım çerçevesinde okullarda her eğitim öğretim yılının sonunda görsel sanatlar dersinde yapılan çalışmalar okulların fiziki imkanları dahilinde gerçek mekanlarda sergilenmektedir. Okul bahçesi varsa sergi salonu veya bir sınıfın belirlenmesi gibi..

Fakat günümüzde Covid-19 pandemisi eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımını artırmıştır (Ülger, 2021: 398). Eğitim- öğretim sürecinde teknolojinin getirmiş olduğu yenilikler var olan öğrenme ortamlarında ve bilginin yapılandırılmasında değişiklikler meydana getirmiştir (Güler, 2019: 2561). Bu değişiklikler görsel sanatlar dersinin önemli bir parçası olan sergilerde de görülmektedir.

Bilişim sistemlerinin gelişimiyle birlikte gerçek mekânlarda yapılan sergilerin son dönemlerde dijital sistemler üzerinden yapıldığı görülmektedir. Okulların uzaktan eğitime geçmesiyle birlikte dijital ortamlarda gerçekleştirilen sergiler yoğunluk kazanmıştır. Doğal afetler, hastalıklar veya tercihe bağlı olarak yapılan dijital sergiler yüz yüze düzenlenen sergilere ciddi bir alternatif oluşturmakta ve günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır.

2.5. Sergi Çeşitleri ve Dijital Sergi

Sergi amacının farklılığı sergileme türlerinin de çeşitlenmesine neden olmuştur bununla birlikte teknolojinin ve internet ağ yapısının gelişmesi de sergileme çeşitlerine yeni kavramlar getirmiştir. Başlıca sergileme çeşitleri şunlardır:

1. Zaman odaklı(Sürekli, süreli sergiler)
2. Mekan odaklı (Gezici, sanal sergiler)
3. Sosyal Odaklı Sergiler (Anı/ hatıra, eğitim, eğlendirici sergiler)
4. Eserin Amacına Göre Sergileme (Eserin Birbirleriyle Olan İlişkisine Göre, İnteraktif sergiler)
5. Sanatçı Odaklı Sergileme(Kişisel, retrospektif, karma, grup sergiler)
6. Tasarım Odaklı Sergileme(Konulu, bağlamsal, ideolojik/politik, karmaşık, keşfedici, yerinde sergiler)
7. Koleksiyoner odaklı (Ergen,2013: 131-141). Fakat çalışmanın da konusuyla bağlantılı olarak sergileri iki genel başlık altında belirtmek yerinde olacaktır.

Bunlar:

1. “Gerçek mekanlarda düzenlenen sergiler,
2. Sanal ortamda düzenlenen sergiler” (Uzun,2021:6).

Gerçek mekanlarda düzenlenen sergiler fiziki ortamda olan, insanın içinde bulunduğu mekanlarda yapılan sergilerdir, sadece etrafı duvarlarla örülen değil açık alan veya kapalı alanda olsa insanın fiziki anlamda içinde bulunduğu sergilerdir.

Sanal sergiler ise teknolojinin sanat alanına ve birçok disipline getirmiş olduğu yeni bir kavram ve yeni bir sergileme çeşididir. “WWW” yani World Wide Web’in 1990’ lı yıllarda ortaya çıkmasıyla birlikte sergilemeye ilişkin dünya çapında bir sunum alanı oluşmuştur. Daha fazla insana ulaşılabilen zaman, mekan kavramlarının esnekliği sanatçıların eserlerini bu alan üzerinden sunmasına neden olmuş aynı zamanda internetin kullanımı web yazılımlarının geliştirilmesi “dijital sanat” gibi yeni sanat türlerinin de sanat alanına kazandırmıştır (Wands,2021: 377).

Dijital ortamlarda düzenlenen sergiler için sanal sergi, online (çevrimiçi) sergi, dijital sergi gibi isimler günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır.

1. **Sanal sergi:** Sanal, gerçekte olmayan ancak insanda gerçek hissiyatı yaratan anlamına gelmektedir (Demirbilek,2007: 70). Farklı bir tanımlamada, sanal kelime olarak fiziki olanın küçük değişikliklerle aktarılmasıdır (Tanrıku ve Karagöl, 2021: 96). Türk dil kurumunun sanal kelimesine ilişkin açıklaması “Gerçekte yeri olmayıp zihinde tasarlanan, mevhum, farazi, tahminî (www.sozluk.gov.tr, 2021). Başka bir tanımlamada gerçekte var olmayanı bir ekranın ötesinde varmış gibi hissedilmesi (Demirdağ, 2020: 99).

Gerçekte olmayan (yapay) mekânın dijital ortamda kurgulanıp insanlara çeşitli dijital araçlarla mekanın gerçekliğinin hissettirilmesidir. Sanal sergilerde bu yapay ortamlarda gerçekleştirilen sergilerdir.

2. **Online(Çevrimiçi) sergi:** İngilizce çevri sayfalarında “ İnternet Üzerinden” şeklinde ifade edilmektedir (<https://translate.google.com/>,2022). Kısaca “online” için internet ortamında aktif olma denilebilir.

Online sergi; İnternet ortamında sürekli aktif olan ve bu sergilere erişimde kullanıcının internet bağlantısına ihtiyaç duyduğu sergilerdir.

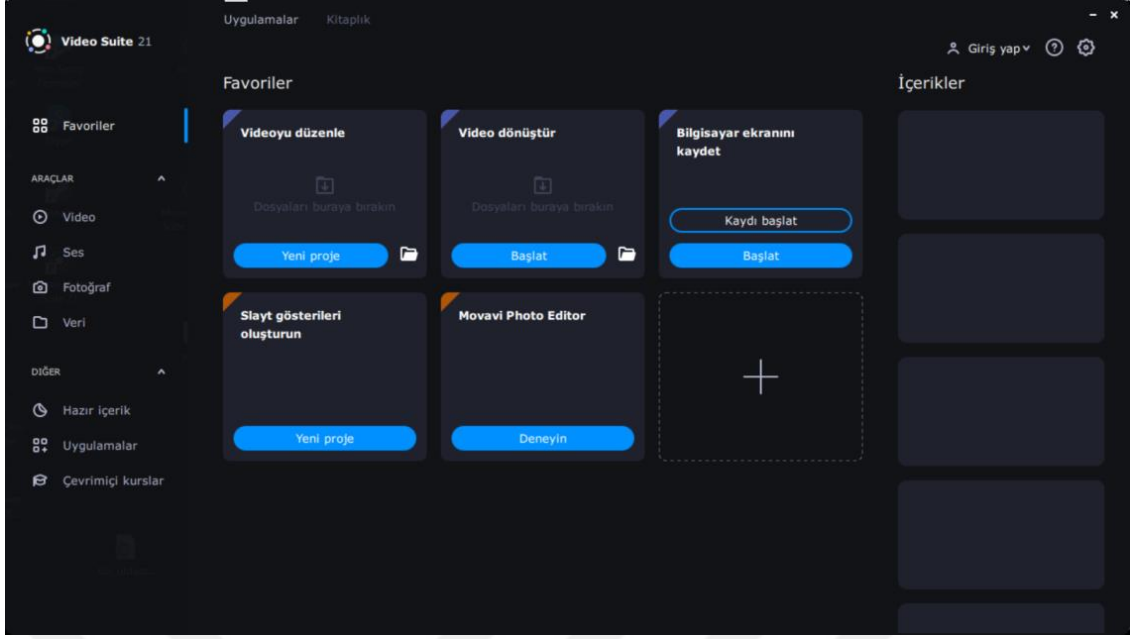
3. **Dijital sergi:** Eserlerin elektronik araçlar kullanılarak verilerin bu araçlar üzerinden insanlara gösterilmesi veya tanıtılması işidir, yorumlaması yapılabilir. Eserler sunulurken müzik, ses dosyası, efekt gibi bir çok dijital uygulamanın da kullanımı söz konusu olmaktadır. Dijital sergilemede ağ bağlantısına ihtiyaç duyulabileceği gibi sadece bir telefon, tablet, bilgisayar gibi araçlarla serginin

düzenlenip flash disk, bluetooth gibi taşınabilir ve paylaşılabılır kaynaklardan erişimi de mümkün olmaktadır.

Dijital sergi diğer sanal sergileme biçimlerinin özelliklerini içinde barındıran genel bir ifadedir bu sergileme biçiminde sanal (yapay)bir ortam kurgulanabilir ve eserler kurgulanan mekana yerleştirilebilir veya sadece video olarak düzenlenebilir. Kullanıcı sergiye erişmek için sürekli çevrimiçi olmak zorunda değildir sergiyi bir kere indirmesi depolaması yeterli olabilir, herkese açık olarak düzenlenebileceği gibi belirli bir kitle ile WhatsApp gibi uygulamalardan paylaşılabılır. Dijital sergi kavramı genel bir ifadedir sanal veya online olarak kısıtlama getirmemektedir. Çalışmanın konu başlığında da bu genellik göz önünde bulundurularak dijital sergi kavramı kullanılmıştır.

Dijital sergi oluşturmak için telefon, tablet veya bilgisayarlar kullanılabilmektedir bu elektronik araçların içerisinde bulunan video oluşturma uygulamalarından yararlanılabileceği gibi kullanıcılar istedikleri farklı video oluşturma uygulamalarını da cihazlarına yükleyerek kullanabilmektedir. Aynı zamanda sadece web üzerinden sergi düzenlemeleri de yapılabilmektedir. Örneğin “ArtstTeps” ile web üzerinden giriş yapılarak sergi oluşturulabilmektedir.

Kullanıcıların güvenlik kaygıları, internete erişim, elektronik araçların yetersizliği, uygulamaların kullanımındaki güçlük, ihtiyacı karşılamaması gibi nedenlerle tercihleri değişiklik gösterebilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada yapılan dijital sergide güvenlik, internete erişim ve uygulamanın anlaşılabilir olması, ihtiyacı yeterli düzeyde karşılaması yönünden en uygun görülen “Movavi Video Suite 21” video oluşturma programı kullanılmıştır. Bu video programı çevrimiçi olarak kullanılabileceği gibi program bilgisayara da yüklenebilmektedir.

Şekil 9. Movavi Video Suite 21 Video Programı, 2022.

2.6. Teknoloji ve Sanat Eğitimi

Günümüzde birçok iş ve işlem dijital araç- gereçler, dijital platformlar ve dijital uygulamalar kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Teknolojinin getirmiş olduğu yenilikler ve dönüşüm insan yaşamını kolaylaştırmakta ve geleneksel uygulamalara alternatif oluşturmakta ve değişimlere neden olmaktadır

Teknoloji sanat eğitimine diğer alanlarda olduğu gibi yenilikler getirmiştir, örneğin telefon veya bilgisayar aracılığı ile dijital ortamda çizimler yapabilme noktasında eğitimlerin verilmesi, ağ bağlantısı aracılığı ile farklı bölgelerdeki insanların yapmış olduğu çalışmaları takip edip bunları uygulayabilmeye, sınıf ortamında etkileşimli tahtayı kullanarak sunum yapabilme, dijital sergi aracılığı ile sergi düzenlemeleri oluşturma ve bunlara katılabilme vb. gibi imkanlar sağlamaktadır. Bunun yanında günümüz çocuklarının teknolojiyi kullanma ve dijital ortamlarda fazla zaman geçirmeye ilgi duymaları eğitimcileri sanat eğitimi bağlamında yeni arayışlara yönlendirmiştir. Eğitimde birden fazla materyal kullanımı farklı zeka alanlarına sahip öğrencilerin derse katımlına katkı sağlamaktadır bundan dolayı sanat eğitiminde teknolojinin kullanımı ve dijital araç gereçlerin varlığı önemlidir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu görsel sanatlar dersi öğretim programında öğrencilerin teknolojiyi doğru bir biçimde kullanarak duygu ve

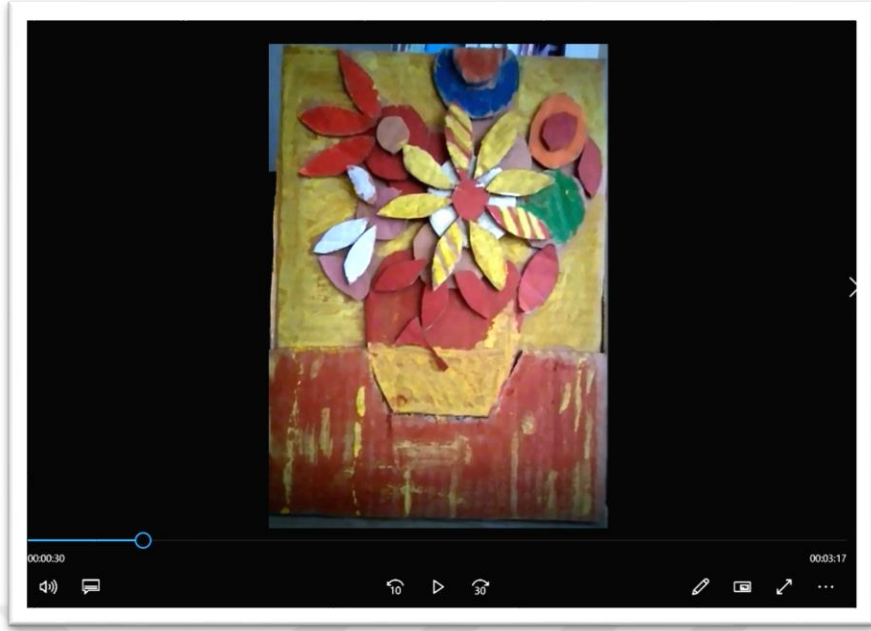
düşüncelerini ifade edebilen bireyler olarak yetiştirilmesinden söz edilmektedir (MEB, 2018: 8). Dolayısıyla teknolojinin sanat eğitiminde kullanılmasının gerekli olduğu ifade edilebilir.

2.7. Dijital Sergilemeye Ait Örnek Bir Uygulama

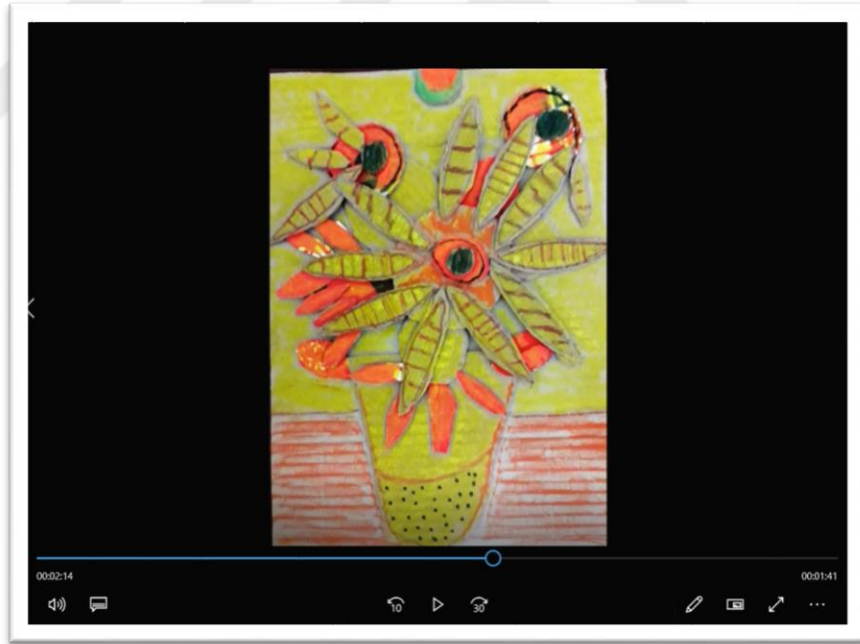
Görsel sanatlar dersi kapsamında araştırmacı tarafından ortaokul öğrencileri için düzenlenen dijital sergi uygulamasına ait örnek görsel kesitlere aşağıda yer verilmiştir. Düzenlenen dijital sergi Covid- 19 sürecinde planlanmış ve Movavi Video Suite 21 video programı kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırma için 5.6.7.8. sınıf görsel sanatlar dersi alan öğrencilere etkileşimli tahta aracılığı ile izletilmiştir. Öğrenci bilgilerinin gizli tutulması nedeniyle ayrıca bir ağ bağlantısı üzerinden erişime açılmamıştır.

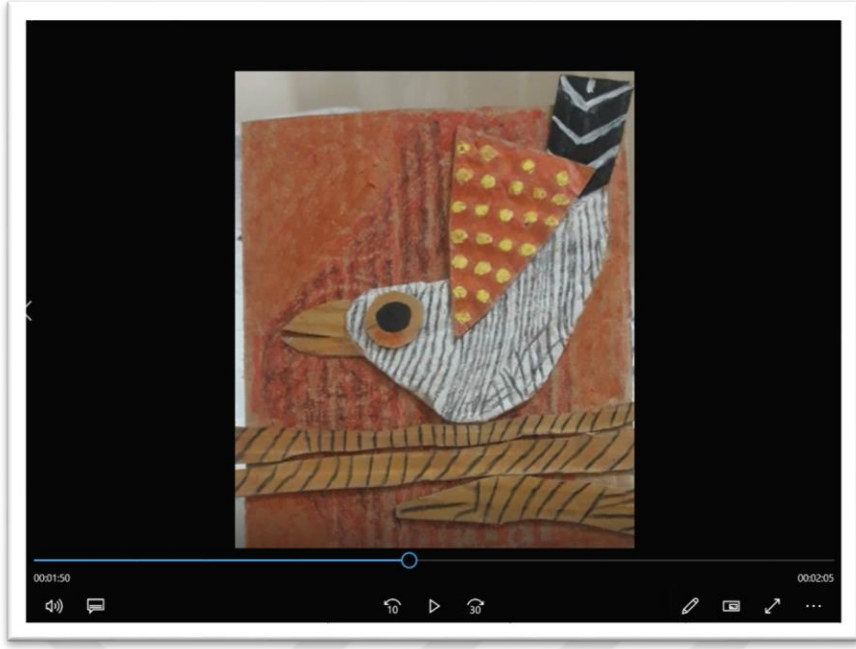
Şekil 10. Dijital Sergi Kapağı, Movavi Video Suite 21, (Öznur Macit, 2021).

Şekil 11. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21
(Öznur Macit, 2021).

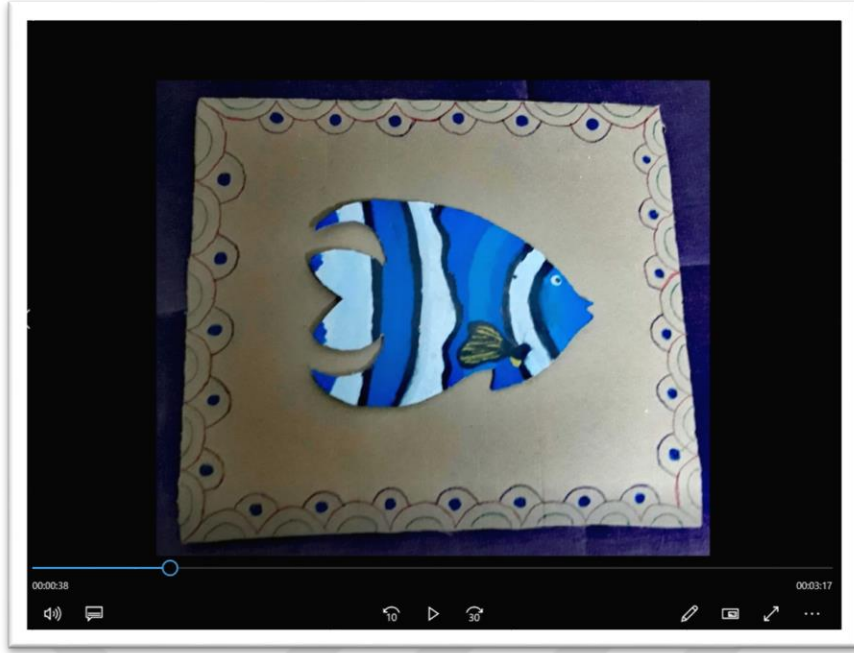
Şekil 12. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21
(Öznur Macit, 2021).

Şekil 13. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21 (Öznur Macit, 2021).

Şekil 14. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21 (Öznur Macit, 2021).

Şekil 15. Örnek Dijital Sergi, Öğrenci Çalışması, Movavi Video Suite 21
(Öznur Macit, 2021).

Görsel sanatlar dersi kapsamında öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yaptıkları resimlerle ifade etmesi ve bunun sergiler aracılığı ile sistemli bir düzenleme içinde aktarılması; öğrencilerin derse ilişkin kazanımlarının pekişmesine, özgüven duygularının gelişmesine, hayallerinin, yaratıcılıklarının önemli olduğunun daha fazla insan tarafından görülmesine fırsat vermesi açısından önemli olmaktadır. Bundan dolayı okullarda görsel sanatlar eğitimi kapsamında dönem için sergileri, proje sergileri veya yılsonu sergileri şeklinde sergiler düzenlenmektedir. Sergi oluşturmanın öneminden hareketle Covid- 19 sürecinde de dijital sergi aracılığı ile öğrencilerin resimleri sergilenmiştir.

2.8. Tutum Nedir?

Tutum, 1862 yılında ilk kez Herbert Spencer tarafından kelime olarak ifade edilmiş ve bireyin zihinsel durumu olarak açıklanmıştır. Tutum, kişilerin herhangi bir nesne veya durum karşısında deneyim ve bilgilerinin ışığında almış oldukları konumdur (Macit, 2017: 25-26). Verilen açıklamada deneyimlerin ve bilişsel durumun tutumların oluşumuna etki ettiği ifade edilmiştir.

Tutum zihinsel bir yapı olarak değerlendirilmekte ve davranış yoluyla kendini görünür kıldığı iddia edilmektedir. Davranışın ortaya çıkma sürecini etkilediği varsayımından dolayı sosyal psikolojide popüler bir kavram olarak görülmektedir.

“Deneyisel sosyal psikologlar tutum kavramına, davranıştan önce gelen, doğrudan gözlenemeyen ve hareketlerimize yol gösteren bilişsel bir yapı olarak bakarlar. Ayrıca tutumların psikolojik bir eğilim olduğunda hemfikirdirler”. Tutum bireye özgü bir durum olarak değerlendirilmekte çalışmalar birey üzerinden yola çıkılarak tasarlanmaktadır geliştirilen tutum ölçekleriyle grupların tutumu da ölçülmektedir (<https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr/>, 2022).

2.8.1. Tutumun Bileşenleri (Öğeleri)

Tutum üç öge etrafında şekillenmektedir bunlar bilişsel, duyuşsal, davranışsal öğelerdir. Bu öğelerin birbiriyle ilişkili ve uyumlu oldukları bilinmektedir.

1. **Bilişsel öge:** Birincil olarak bireyin geliştirdiği öğedir bir durum, olay, kişi, nesne hakkındaki bilgilerimizi inançlarımızı içermektedir, yani durum hakkında bilginin olması gerekmektedir.
2. **Duyuşsal öge:** Bu öğede duygular ön plandadır, sevip-sevmeme, hoşlanıp-hoşlanmama gibi ifadeler yer alır. Tutuma süreklilik katar, şekillendirir ve tutumu itici güç haline getirir.
3. **Davranışsal öge:** Tutumun üçüncü öğesidir ve bu aşamada bireyin bilişsel durumu duyuşsal durumuyla birleşerek bu tutum öğesini oluşturmaktadır (Çöllü, Öztürk, 2014: 379-381).Tutumun davranış boyutudur denilebilir.

2.8.2. Tutum- Davranış İlişkisi

Tutum bir davranış değildir davranışın oluşmasında etkili olan psikolojik bir süreçtir bu sürecin sonunda davranışın ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Tutumlar doğrudan ölçülemediği içsel tepkiler oldukları için çeşitli ölçeklerle belirlenmeye çalışılır basit düzeyde ise bireyin sözlü ifadeleri veya davranışlarından harekete tutumları konusunda bir tahmin yapılabilir. Bundan dolayı tutum- davranış arasında aynı yönde bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.

“Tutumlar genelde, güçlü ve tutarlı olduklarında, tahmin edilen davranışla ilişkili olduklarında, kişinin doğrudan deneyimini temel aldıklarında ve kişi kendi tutumlarının farkında olduğunda, en iyi davranış göstergeleri olarak kabul edilebilir” Fakat her zaman tutumların ölçümünde veya tahmin edilmesinde ilişkili sonuçlara ulaşmak mümkün olmayabilir. Her ne kadar aralarında aynı yönde bir ilişki varsa da ölçümden kaynaklan hatalar, ölçme yöntemlerindeki hatalar veya çevresel faktörler

tutum ve davranış arasındaki ilişkinin doğru yansıtılmasında kısıtlayıcı olabilmektedir (Demirci, 2006: 30).

2.9. Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tutum Araştırmaları

“Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları İle Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” (Tan, 2021) isimli çalışmaya bakıldığında Tutum ölçeğinin duyuşsal özellikleri ölçen maddelerine verilen cevaplardan derse ilişkin duyuşsal yönden iyi derecede tutum geliştirdikleri saptanmıştır. Ancak ölçeğin zaman ve önem maddelerine verilen cevapların duyuşsal yönde verilen cevaplara oranla düşük seviyede kaldığı belirtilmiştir. Ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkinin de düşük olduğu istenilen düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır

“5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İşlenmesinin Öğrencilerin Sanatsal Yaratıcılıklarına ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi” (Ulus, 2020) isimli çalışmada çok alanlı sanat eğitiminin geleneksel öğretim yaklaşımına göre öğrencilerin yaratıcılıklarına yüksek düzeyde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Çok alanlı sanat eğitiminin 5. Sınıflar üzerinde derse ilişkin tutumlarına etkisinde ise çok azda olsa bir değişikliğe neden olmuştur fakat bunun anlamlı düzeyde olmadığı belirtilmiştir.

“Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” isimli çalışmada, “Görsel Sanatlar dersine yönelik “sevgi ve olumlu tutum alt boyut puanlarının “yüksek düzeyde olumlu”, aktif olarak icra etme isteği alt boyut puanlarının “düşük düzeyde”, sanata hayranlık ve saygı alt boyut puanlarının “çok yüksek düzeyde olumlu” olduğu tespit edilmiştir” (Saka, 2020). “Cinsiyete göre” bakıldığında kız öğrencilerin derse ilişkin tutumları erkek öğrencilerinin tutum puanlarından anlamlı ve yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin “sanata hayranlık ve saygı” puanlarına bakıldığında ise; dersi önemsedikleri, eğlenceli buldukları ve dersin çok zevkli olduğunu yine öğrencilerin %94'lük kısmı görsel sanatlar öğretmenliğini saygın bulmaktadır fakat “Ülkemizde görsel sanatlar eğitimine verilen önemin az olmasından dolayı öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ileride görsel sanatlar öğretmeni olmayı düşünmedikleri görülmüştür”. “Aktif olarak icra etme isteklerine bakıldığında “düşük düzeyde” olduğu, bunun gerekçesi ise; ders saatinin yetersiz olması ve bundan dolayı öğrencilerin konuları tam olarak kavrayamaması olarak ifade

edilmiştir. 8. Sınıf öğrencilerinin tutum puanları incelendiğinde “düşük düzeyde” olduğu görülmüştür nedeni ise liselere geçiş sınavına hazırlanan öğrencilerin sınav kaygısı yaşaması ve bu durumun görsel sanatlar dersine ilişkin tutumlarını etkilemesiyle ilişkilendirilmiş olduğu görülmektedir.

“Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları İle Üst bilişsel Farkındalıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” (Yılmaz, 2019). Çalışmaya bakıldığında ortaokul kademesi 6, 7, 8. Sınıfta okuyan 137 öğrenciden oluşan bir çalışma grubu seçilmiştir. Çalışmada “Görsel sanatlar Tutum Ölçeği ve Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği” kullanılmıştır, araştırmanın sonucunda öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür aynı şekilde üst bilişsel farkındalık puanlarının da yüksek olduğu belirlenmiştir. Görsel sanatlar dersine ilişkin tutum puanları ve üst bilişsel farkındalık arasındaki ilişki ise pozitif yönde orta düzeyde ilişki olduğu ve iki durum arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“İlkokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneği” (Akarca, 2018) isimli çalışmada öğrencilerin derse ilişkin tutumları cinsiyet, sınıf düzeyi, eğitsel kol faaliyetleri, ailede görsel sanatlar ile ilgilenen birey varlığı, anne- baba eğitim durumu değişkenleri üzerinden derse ilişkin tutum incelenmiştir. Buna göre, “kız öğrenciler erkek öğrencilere, dördüncü sınıflar beşinci sınıflara, ailesinde görsel sanatlar ile ilgilenen birey olanlar ise ailesinde görsel sanatlar ile ilgilenen birey olmayanlara göre daha olumlu tutumlar” geliştirdikleri saptanmıştır. Eğitsel kol önem sırası ise “izcilik, resim-el işi, müzik, spor ev idaresi, dans folklor, fotoğraf, tiyatro satranç ve tarım eğitsel kolu” olarak belirlenirken, yaş, anne ve baba eğitim durumlarına göre derse ilişkin tutumların farklılaşmadığı ifade edilmiştir.

“Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” (Dilmaç ve Öztürk, 2016) isimli çalışmada okul türlerine göre imam-hatip, normal öğretim ve Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin derse yönelik tutumları orta düzeyli olarak belirlenmiştir. Sınıf düzeylerine göre bakıldığında 6. sınıf ile 7. ve 8. sınıf öğrencileri arasında 6. Sınıfların daha iyi bir düzeyde derse ilişkin tutum sergiledikleri ve diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ifade edilmiş, 8. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarındaki düşüklüğü ise liselere geçiş sınavına hazırlanan öğrencilerin sınav kaygısından kaynaklandığı diğer ifade edilmiştir.

“İlköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler” (Tan, 2006) isimli çalışmada birden fazla bağımsız değişken açısından derse ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasında ki ilişki incelenmiştir. Çalışma dört ilköğretim okulu belirlenerek toplamda 439 öğrenciye üzerinden yapılmıştır. “Cinsiyet, sınıf düzeyi, okulöncesi eğitimi, anne-baba birlikteliği, anne-baba eğitimi, ekonomik düzey, sınıf mevcudu, öğretmen cinsiyeti, öğretmene yönelik algı ve resim-iş dersindeki not ortalamaları” değişkenleri arasında “ekonomik düzey” hariç diğer değişkenler ile derse ilişkin tutum arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. “Ekonomik düzey” ve tutum arasında anlamlı bir fark veya ilişki bulunmamıştır. Tutum ve akademik başarı arasında ise; karne notu yüksek olanlar yüksek tutum, karne notu düşük olanlar düşük tutum geliştirdiği bulgusuna ulaşılmıştır

“Resim- İş Dersine İlişkin Tutumların Ölçülmesi” (Orhun, 2005) isimli çalışmada ilköğretim okulları 6.sınıf öğrencilerinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine (ÇASEY) göre Resim – İş dersine yönelik tutum ölçeği hazırlanarak incelenmiştir. Resim– İş Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi uygulama öncesi sonuçlarında deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin uygulandığı deney grubunun tutum puanlarının geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun puanlarına göre daha da yükseldiğini göstermiştir”. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre tutum puanlarına bakıldığında t-testi sonuçlarında uygulama öncesi ve sonrasında da her iki gruptaki öğrencilerin cinsiyet bağlamında derse ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. 6. Sınıf öğrencilerinin yaşları düşünüldüğünde yöntem ve tekniğin bu yaştaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir değişikliğe neden olmadığı saptanmıştır. Çalışmada deney ve kontrol grubu arasına yapılan değerlendirmede ortaya çıkan sonuçta ise geleneksel yöntemle göre çok alanlı sanat eğitiminin görsel sanatlar dersine ilişkin öğrenci tutumlarında anlamlı bir farklılık yaptığı görülmüştür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli (Deseni)

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminin temel dayanağı pozitivist düşüncedir. 1830' lu yıllarda Saint Simon ve August Comte tarafından ortaya atılan pozitivist düşüncede bilginin deney ve gözlem yoluyla elde edilmesi ve bunların sayısal olarak ifade edilmesi üzerinde durmaktadır (Şimşek, 2018). “Nicel araştırma yöntemi “ampirik (görgül) yöntem ya da sayısal yöntem olarak adlandırılmaktadır”. Nicel araştırma yönteminde bireylerin toplumsal davranışları deney, test veya gözlem yoluyla ölçülerek veriler sayısal olarak ifade edilmektedir (Kurt, 2013). Nesnel ve objektif araştırma yöntemidir.

Çalışmada, nicel araştırmalarda sıklıkla kullanılan tekil tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan araştırmalarda kullanılır (Karasar, 2015). Tekil tarama modelinde değişkenler ayrı ayrı incelenerek bireyler, gruplar vb. arasında ki durum sayısal olarak tespit edilmeye çalışılır. Tekil tarama modelinde “Bir başka deyişle her bir birimde durum nedir? sorununa yanıt aranır” (Kurt, 2013). Bu nedenle çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tekil tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışmanın teorik bölümlerinin oluşturulmasında doküman inceleme yapılarak çalışma konusuyla ilişkili olduğu düşünülen kitap, makale, bu alanda daha önceden hazırlanmış olan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarından ilgili internet dokümanlarından yararlanılmıştır.

Dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerinde etkisi var mıdır? Problem durumunun değişkenleri “dijital sergiler ve görsel sanatlar (resim iş) dersine karşı öğrenci tutumu” kavramlarıdır, burada bağımlı değişken(etkilenen); görsel sanatlar(resim-iş)dersine karşı öğrenci tutumu iken, bağımsız değişken (etkileyen) dijital sergi kavramıdır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Erzurum İli, örneklemini Tortum İlçesi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise; Tortum İlçesi'nde bulunan, 2021-2022 yılında Şehit Hasan Karşı Ortaokulu'nda öğrenim gören 5.6.7.8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 58 kadın ve 46 erkek olmak üzere toplam 104 öğrenci katılmıştır.

Çalışmanın örneklemini belirlerken araştırmacıya ulaşılabilirlik ve zaman açısından kolaylık sağlaması ve pandemi (Covid-19) sürecinin eğitim alanını etkileyebilme ihtimali göz önünde bulundurulmuştur, dolayısıyla okulların sağlık nedenlerinden dolayı kapanma veya kısıtlı olarak açılma durumları da düşünülerek evrenin kolay ulaşılabilir olması üzerinde durulmuştur. Aynı zamanda örneklemin heterojen yapıda olması ve yapılan çalışmaya ilişkin özellikleri barındırması da örneklemin belirlenmesinde dikkate alınmıştır.

Bu açıdan örneklem belirlenmesinde tabakalı amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı Amaçsal Örnekleme Yöntemi; örneklemin ilgilenilen belli alt grupların özelliklerini göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla bu alt gruplardan oluşturulmasıdır. Tabakalı amaçsal örnekleme yöntemine kota örnekleme yöntemi de denir (Büyüköztürk vd, 2012).

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışma verilerin toplanması süreci iki aşama olarak planlanmıştır. Buna göre; birinci aşamada öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda: Cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba birlikteliği, anne-baba eğitimi, ekonomik düzey, sınıf mevcudu, öğretmene yönelik algı ve resim-iş dersindeki not ortalamaları bilgileri yer almaktadır. Bu bilgilerden beş değişken (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne- baba eğitimi, ekonomik düzey, öğretmene yönelik algı) araştırmada kullanılmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında ise; Resim-iş dersine yönelik tutum ölçeği, Tan (2006) tarafından ilköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu ölçek, toplam 28 sorudan oluşan 3'lü derecelmeli likert tipi bir ölçek olup, duyuşsal, zaman ve önem olmak üzere üç boyutta öğrencilerin resim-iş dersine yönelik tutumlarını ölçmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık kat sayısı toplamda $\alpha = .94$ bulunmuştur (Tan, 2006).

Resim-iş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutlarının Açıklaması

- 1. Duyuşsal (Derse Yönelik Duygular):**Resim dersinden hoşlanıp- hoşlanmama, eğlenceli veya sıkıcı bulma, sevip- nefret etme gibi duygular ölçülmektedir
- 2. Zaman:** Öğrencinin resim yapmaya okul içinde veya okul dışında zaman ayırması, gelecek yaşantısında gerekli görmesi, zamanını etkili kullanıp kullanması ve derse olan ilgisi ölçülmektedir.
- 3. Önem:** Resim dersini önemli görme veya görmeme, dersin gerekliliğine inanıp- inanmama ve derse ilişkin yeni bilgiler öğrenmeye olan isteği ölçülmektedir.

Resim- İş Dersi Tutum Ölçeği Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması

Resim– İş dersi tutum ölçeğinin (Tan,2006) doğru ölçümler yapması için yapılan analiz çalışmaları aşağıdaki gibi aktarılmıştır.

Tablo 1. Resim-iş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddelerinin Alt Boyutlara Dağılımı

Ölçeğin Boyutları	Madde Numaraları
1. Duyuşsal (Derse Yönelik Duygular)	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
2. Zaman	11,12,13,14,15,16,17,18,19,20
3. Önem	21,22,23,24,25,26,27,28

Tablo 2. Resim-iş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddelerinin Güvenirlik Analizleri

Faktör	Madde Sayısı	Güvenirlik Katsayısı (α)
Duyuşsal	10	.881
Zaman	10	.874
Önem	8	.848
Toplam	28	.942

Yapılan analizler sonucunda ölçeğin iç tutarlılık kat sayısı toplamda $\alpha = .9425$ bulunmuştur ve ölçek yüksek düzeyde güvenirliliğe sahiptir (Tan, 2006:119).

Tablo 3. Güvenilirlik Analizi Cronbach's Alpha

Konu	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
RESİM-İŞ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ	28	0,71

Çalışmada uygulana 28 maddelik Resim-İş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,71 ile " $0,60 \leq \alpha < 0,80$ " aralıklarında olduğundan ölçek oldukça güvenilir olarak hesaplanmıştır.

Cronbach's Alpha değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme kriteri (Özdamar, 2004):

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Bu değerler ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin geçerlilik çalışmalarında birincil olarak faktör analizi yapılmıştır. İkincil olarak alt boyutlar arasındaki korelasyon değerlerine bakılmıştır. Buna göre;

Duyuşsal alt boyutu ile Zaman alt boyutu arasında $r = .760$, $p < .001$,

Duyuşsal alt boyutu ile Önem alt boyutu arasında $r = .737$, $p < .001$

Zaman alt boyutu ile Önem alt boyutu arasında, $r = .706$, $p < .001$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür" (Tan, 2006: 122,123).

Yapılan analizler ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler Microsoft Excel programında düzenlenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde bilgisayar programı olan SPSS 25.0 (Statistical Package for the Social Sciences) veri analizi programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde öncelikle frekans ve yüzdelik dağılımını gösteren tablo oluşturulmuştur. Değişkenlerin örneklem içindeki yüzdeleri belirlenmiş, örneklem özellikleri bu tablolarda genel bir değerlendirmeye alınmıştır. Daha sonra hipotezlere göre uygulanacak analiz işlemlerine

geçilmiştir. Verilerin normal dağılımlarına bakılmış ve sonuçlar için Kolmogorov – Smirnov değerlerine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği belirlendikten sonra 2 bağımsız grupların karşılaştırılmasında Bağımsız Örneklem T Testi, 2’den fazla bağımsız grupların karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (One way Anova) uygulanmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların belirlenmesi için (Post Hoc) Tukey testi yapılarak veriler değerlendirilmiştir. Anlamlılık değeri ($p=0,05$) olarak kabul edilmiştir.

Tablo 4. Normallik Dağılım Test Sonuçları

N (Öğrenci Sayısı)	104
Mean (Ortalama)	2,163
Median	2,107
Std. Deviation(Standart Sapma)	,1900
Skewness (Çarpıklık)	,789
Std. Error of Skewness (Çarpıklık standart hatası)	,237
Kurtosis (Basıklık)	1,98
Std. Error of Kurtosis (Basıklığın Standart Hatası)	,452

Verilerin analizinde kategorik değişkenler için frekans dağılımları verilmiştir. Ayrıca verilerin normal dağılıma sahip olması şartına bakmak için mod, medyan ve aritmetik ortalama değerleri ile çarpıklık ve basıklık katsayıları dikkate alınmıştır. Tabloda görüldüğü gibi Resim-İş Dersine Yönelik Tutum Ölçeği mod, medyan ve aritmetik ortalamaları birbirine yakın olduğu, çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde Skewness (Çarpıklık) ,789 ve Kurtosis (Basıklık) 1,98 olduğu tespit edilmiştir. (Büyüköztürk, 2012), (Tabachnik ve Fidell, 2015) ile (George ve Mallery, 2010) belirttiği sınırlar içerisinde (-1 ile+1;-1.5 ile +1.5; -2.0 ile +2.0) yer alan veri setinin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmüştür. Normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Örneklem Grubunu Tanıtıcı Bulgular

Bu bölümde çalışmanın örneklem grubuna ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Dağılımlar

Cinsiyet	N	%	Toplam %
Kadın	58	55,8	55,8
Erkek	46	44,2	100,0
Toplam	104	100,0	

Araştırma örneklemini 58(%55,8) kadın ve 46(%42,2) erkek olmak üzere toplam 104öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Dağılımlar

Sınıf	N	%	Toplam %
5. Sınıf	29	27,9	27,9
6. Sınıf	27	26,0	53,8
7. Sınıf	23	22,1	76,0
8. Sınıf	25	24,0	100,0
Total	104	100,0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf dağılımlarını 5. Sınıf 29(%27,9), 6. Sınıf 27(%26,0),7. Sınıf 23(%22,1) ve 8. Sınıf 25(%24,0) olmak üzere toplam 104 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 7. Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımlar

Ebeveyn Eğitim Durumu	N	%	Toplam %
Okur-Yazar Değil	2	1,9	1,9
İlköğretim	29	27,9	29,8
Lise	56	53,8	83,7
Üniversite	17	16,3	100,0
Toplam	104	100	

Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumlarını okur-yazar olmayan 2(%1,9), ilköğretim 29(%27,9), lise 56(%53,8) ve üniversite 17(%16,3) oluşturmaktadır.

Tablo 8. Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Dağılımlar

Aile Ekonomik Durum	N	%	Toplam %
Düşük	5	4,8	4,8
Orta	78	75,0	79,8
İyi	21	20,2	100,0
Toplam	104	100,0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumlarını düşük 5(%4,8), orta 78(%75,0) ve iyi 21(%20,2) oluşturmaktadır.

Tablo 9. Öğretmeni Değerlendirme Durumuna Göre Dağılımlar

Öğretmeninizi Nasıl Buluyorsunuz	N	%	Toplam %
Çok İyi	88	84,6	84,6
İyi	13	12,5	97,1
Orta	3	2,9	100,0
Toplam	104	100,0	

Araştırmaya katılan öğrenciler derse giren öğretmeninizi nasıl buluyorsunuz sorusuna 88(%84,6) kişi çok iyi, 13(%12,5) kişi orta ve 3(%2,9) kişi orta düzeyde olduğunu ifade etmiştir.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Analiz Sonuçları

Tablo 10. Cinsiyetlerine Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları

					t-Testi		
Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	df	p
Duyuşsal	Kadın	58	2,551	,137	,050	76,523	,961
	Erkek	46	2,550	,200			
Zaman	Kadın	58	1,636	,363	-3,265	102	,001*
	Erkek	46	1,889	,425			
Önem	Kadın	58	2,286	,146	,109	76,055	,914
	Erkek	46	2,282	,214			
Tutum_Ort.	Kadın	58	2,149	,151	-2,705	102	,008*
	Erkek	46	2,238	,182			

*p<,05

Tablo 10’da öğrencilerin cinsiyetlerine göre dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde yapılan t testi sonrasında kadın ver erkek öğrencilerin alt boyutlarından duyuşsal ve önem alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Zaman alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t=-3,265$; $p=,001$). Erkeklerin zaman tutum düzeyi ($X=1,889$) kadınların zaman tutum düzeylerinden ($X=1,636$) daha yüksektir. Tutum ortalama puanlarında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t=-2,705$; $p=,008$). Erkeklerin tutum ortalama puan tutum düzeyi ($X=2,238$) kadınların tutum ortalama puan düzeylerinden ($X=2,149$) daha yüksektir.

Tablo 11. Sınıflarına Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	X	Ss	Varyans Kaynağı	Df	F	p	Fark
Duyuşsal	5.(1) Sınıf	29	2,593	,138	Gruplar Arası	3	1,906	,134	
	6.(2) Sınıf	27	2,492	,161					
	7.(3) Sınıf	23	2,573	,148	Grup İçi	100			
	8.(4) Sınıf	25	2,544	,208					
	Top Lam	104	2,551	,167	Toplam	103			
Zaman	5.(1) Sınıf	29	1,569	,330	Gruplar Arası	3	4,295	,007	4>1
	6.(2) Sınıf	27	1,792	,329					
	7.(3) Sınıf	23	1,708	,417	Grup İçi	100			
	8.(4) Sınıf	25	1,944	,484					
	Top Lam	104	1,748	,410	Toplam	103			
Önem	5.(1) Sınıf	29	2,258	,166	Gruplar Arası	3	,711	,548	
	6.(2) Sınıf	27	2,263	,194					
	7.(3) Sınıf	23	2,315	,150	Grup İçi	100			
	8.(4) Sınıf	25	2,310	,201					
	Top Lam	104	2,284	,178	Toplam	103			
Tutum_Ort.	5.(1) Sınıf	29	2,132	,115	Gruplar Arası	3	2,828	,042	4>1
	6.(2) Sınıf	27	2,177	,154					
	7.(3) Sınıf	23	2,191	,155	Grup İçi	100			
	8.(4) Sınıf	25	2,263	,228					
	Top Lam	104	2,188	,170	Toplam	103			

*p<,05

Tablo 11’de öğrencilerin sınıflarına göre dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal ve önem alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Zaman alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=4,295$; $p=,007$). Öğrencilerin zaman tutum düzeyleri hangi sınıflar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc (Tukey) testi sonuçlarına göre 8. sınıf öğrencilerinin zaman düzeyleri ($X=1,944$) 5. sınıf öğrencilerinin zaman düzeyine ($X=1,569$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tutum ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=2,828$; $p=042$). Öğrencilerin tutum ortalama puan düzeyleri hangi sınıflar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc (Tukey) testi sonuçlarına göre 8. sınıf öğrencilerinin tutum ortalama puan düzeyleri ($X=2,263$) 5. sınıf öğrencilerinin tutum ortalama puan düzeyine ($X=2,132$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12. Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	X	Ss	Varyans Kaynağı	df	F	P	Fark
Duyuşsal	O.Y. Değil (1)	2	2,600	,000	Gruplar Arası	3	,189	,904	
	İlköğretim (2)	29	2,537	,144					
	Lise (3)	56	2,550	,170	Grup İçi	100			
	Üniversite (4)	17	2,570	,208					
	Toplam	104	2,551	,167	Toplam	103			
Zaman	OY Değil (1)	2	1,350	,070	Gruplar Arası	3	3,065	,031	4>3
	İlköğretim (2)	29	1,737	,430					
	Lise (3)	56	1,694	,333	Grup İçi	100			
	Üniversite (4)	17	1,988	,533					
	Toplam	104	1,748	,410	Toplam	103			
Önem	OY Değil (1)	2	2,187	,088	Gruplar Arası	3	,317	,813	
	İlköğretim (2)	29	2,288	,189					
	Lise (3)	56	2,279	,181	Grup İçi	100			
	Üniversite (4)	17	2,308	,166					
	Toplam	104	2,284	,178	Toplam	103			
Tutum_Ort.	OY Değil (1)	2	2,036	,000	Gruplar Arası	3	2,914	,038	4>3
	İlköğretim (2)	29	2,181	,167					
	Lise (3)	56	2,167	,137	Grup İçi	100			
	Üniversite (4)	17	2,288	,242					
	Toplam	104	2,188	,170	Toplam	103			

*p<,05

Tablo 12’de ebeveyn eğitim durumlarına göre dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal ve önem alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Zaman alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=3,065$; $p=,031$). Öğrencilerin zaman tutum düzeyleri hangi sınıflar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc (Tukey) testi sonuçlarına göre ebeveyni üniversite mezunu olan öğrencilerinin zaman düzeyleri ($X=1,988$) ebeveyni lise mezunu olan öğrencilerinin zaman düzeyine ($X=1,694$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tutum ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=2,914$; $p=038$). Öğrencilerin tutum ortalama puan düzeyleri hangi sınıflar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc (Tukey) testi sonuçlarına göre ebeveyni üniversite mezunu olan öğrencilerinin tutum ortalama puan düzeyleri ($X=2,288$) ebeveyni lise mezunu olan öğrencilerinin tutum ortalama puan düzeyine ($X=2,167$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13. Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	X	Ss	Varyans Kaynağı	Sd	F	p	Fark
Duyuşsal	Düşük (1)	5	2,420	,249	Gruplar Arası	3	1,660	,195	
	Orta (2)	78	2,555	,175					
	İyi (3)	21	2,566	,096	Grup İçi	100			
	Toplam	104	2,551	,167	Toplam	103			
Zaman	Düşük (1)	5	1,820	,540	Gruplar Arası	3	2,814	,065	
	Orta (2)	78	1,793	,420					
	İyi (3)	21	1,561	,288	Grup İçi	100			
	Toplam	104	1,748	,410	Toplam	103			
Önem	Düşük (1)	5	2,175	,142	Gruplar Arası	3	,991	,375	
	Orta (2)	78	2,290	,186					
	İyi (3)	21	2,291	,154	Grup İçi	100			
	Toplam	104	2,284	,178	Toplam	103			
Tutum_Ort.	Düşük (1)	5	2,136	,170	Gruplar Arası	3	2,019	,138	
	Orta (2)	78	2,207	,177					
	İyi (3)	21	2,129	,130	Grup İçi	100			
	Toplam	104	2,188	,170	Toplam	103			

*p<,05

Tablo 13’de öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumlarına göre dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal, zaman ve önem alt boyutları ile tutum ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 14. Öğretmen Değerlendirmesine Göre Dijital Serginin Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları ile Alt Boyutları Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	X	Ss	Varyans Kaynağı	Sd	F	p	Fark
Duyuşsal	Çok İyi (1)	88	2,564	,169	Gruplar Arası	3	2,368	,099	
	İyi (2)	13	2,492	,132					
	Orta (3)	3	2,400	,173	Grup İçi	100			
	Toplam	104	2,551	,167	Toplam	103			
Zaman	Çok İyi (1)	88	1,713	,396	Gruplar Arası	3	2,164	,120	
	İyi (2)	13	1,915	,371					
	Orta (3)	3	2,033	,808	Grup İçi	100			
	Toplam	104	1,748	,410	Toplam	103			
Önem	Çok İyi (1)	88	2,279	,174	Gruplar Arası	3	,446	,641	
	İyi (2)	13	2,298	,180					
	Orta (3)	3	2,375	,330	Grup İçi	100			
	Toplam	104	2,284	,178	Toplam	103			
Tutum_Ort.	Çok İyi (1)	88	2,179	,173	Gruplar Arası	3	,797	,454	
	İyi (2)	13	2,231	,149					
	Orta (3)	3	2,262	,209	Grup İçi	100			
	Toplam	104	2,188	,170	Toplam	103			

*p<,05

Tablo 14’de öğrencilerin öğretmenlerini değerlendirme durumuna göre dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal, zaman ve önem alt boyutları ile tutum ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma, görsel sanatlar dersi kapsamında düzenlenen “Dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya %55,8 (58 kişi) kadın, %42,2 (46 kişi) erkek olmak üzere toplamda 104 öğrenci katılım sağlamıştır. Çalışmada ortalama tutum puanları ile alt boyutlara ilişkin tutum puanları incelenmiştir. Öğrencinin; cinsiyetine göre, sınıf düzeyine göre, ebeveyn eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür. Ailenin ekonomik durumuna göre, öğretmenin değerlendirilmesine göre ise; az da olsa farklılaşma tespit edilmiştir fakat bunun anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Araştırmanın Alt Problem Durumlarına İlişkin Sonuçları

1. Cinsiyete göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?

“Öğrenci cinsiyetine göre” dijital serginin görsel sanatlar dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçlarında kadın ve erkek öğrencilerin “duyuşsal ve önem” alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. “Zaman” alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmuş, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha yüksek tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ortalama tutum puanlarında da yine erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre yüksek düzeyde tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyete göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisinin olduğu hipotezi geliştirilmiştir, çalışmanın bulguları bu hipotezi desteklemektedir.

“Öğrenci cinsiyetine göre” aynı ölçeği kullanan (Tan, 2021) “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları İle Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmada cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin tutumları erkek öğrencilerin tutum değerlerinden yüksek bulunmuştur. (Saka,2020)“Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” isimli çalışmada, kız öğrencilerin derse ilişkin tutumları erkek

öğrencilerin tutum değerlerinden yüksek bulunmuştur. Yine aynı ölçeği kullanan (Tan,2006) tarafından yapılan“İlköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler” isimli çalışmasında kız öğrencilerin duyuşsal, önem ve zaman alt boyutlarındaki tutum puan değerleri erkek öğrencilerin tutum puanlarından yüksek bulunmuştur. Çalışmada ise; cinsiyet değişkenine göre ortalama tutum puanları ve alt boyutlarında “Zaman” alt boyutunda erkek öğrencilerin tutum puanları kız öğrencilerin tutum puanlarına göre yüksek bulunmuştur çalışma bu sonucuyla yapılan çalışmalardan ayrılmaktadır.

Görsel sanatlar dersine ilişkin tutum araştırmalarında sonucunun kadın öğrenciler lehine olduğu görülmüştür bu çalışmada ise erkek öğrenciler lehine sonuç çıkmıştır. Bu sonucun öncelikli nedeni erkek öğrencilerin tutum puanlarının kadın öğrencilerin tutum puanlarından yüksek olmasıyla ilgilidir. Aynı zamanda derse giren öğretmenin sadece kadın öğrencilere ağırlık vermeyip erkek öğrencileri de ders sürecine aynı düzeyde katması, öğretmenin cinsiyeti, erkek öğrencilerin dijital araç- gereç ve oyunlara daha fazla ilgi duymaları dolayısıyla serginin de dijital olması sonucun erkek öğrenciler lehine çıkmasında etkili olabileceğini düşündürmektedir.

2. Sınıflara göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?

“Öğrencilerin sınıf düzeyine göre” dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal ve önem alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. “Zaman” alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmuştur buna göre zaman boyutunda 8. sınıf öğrencilerinin 5. sınıf öğrencilerine göre yüksek düzeyde tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ortalama tutum puanlarına bakıldığında ise; 8. sınıf öğrencilerinin 5. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir. Sınıflara göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisinin olduğu hipotezi öne sürülmüştü, çalışmanın bulguları bu hipotezi desteklemektedir.

“Sınıf düzeyine göre bakıldığında” (Tan, 2021) “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları İle Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmada öğrencilerin sınıf düzeylerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları incelendiğinde 6.-7., 6.-8. ve 7.-8. sınıflar arasında anlamlı

farkın olduğu görülmüştür. Sınıf düzeyi arttıkça derse ilişkin tutumunda azaldığı ifade edilmiştir. (Saka,2020)“Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” isimli çalışmada, 5. Sınıf öğrencilerinin derse ilişkin tutumlarının 6,7,8. sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu yani sınıf düzeyi arttıkça derse ilişkin tutumun azaldığı ifade edilmiştir. (Dilmaç ve Öztürk, 2016) “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada, 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının yüksek, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin tutumlarının ise orta düzeyli olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmada ise 5. ve 8. Sınıf tutum puanlarındaki anlamlılık değerleri karşılaştırıldığında 8. Sınıf öğrencilerinin ortalama tutum puanlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Dolayısıyla 8. Sınıf öğrencilerinin derse ilişkin tutumları 5. Sınıf öğrencilerinin tutumlarından daha yüksek olduğu görülmüştür çalışmanın bu bulgusu diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Görsel sanatlar dersine ilişkin tutum araştırmaları sonucunda sınıf düzeyi arttıkça derse ilişkin tutumun düştüğü görülmüştür. Çalışmada ise anlamlılık “Zaman boyutunda” 8. Sınıflar lehine olmasının nedeni; öncelikle 8. Sınıf öğrencilerinin tutum ortalama puanlarının ve zaman alt boyutu puanlarının diğer sınıflardan yüksek olmasıyla ilgilidir. Aynı zamanda 8. Sınıf öğrencilerinin dijital araç- gereçler hakkında daha fazla bilgi sahibi olması ile ilgili olabileceği gibi, dersin işleniş yöntem ve tekniği ile ilgili olabileceği düşünülmektedir, LGS sınavına hazırlanan 8. Sınıf öğrencilerin stres ya da kaygı düzeylerini artıracak, zaman yönünden diğer derslerine etki edecek uzun ve yorucu çalışmalar yaptırılmamakta, duygu ve düşüncelerine önem verilmekte, öğrencilerin kendilerini rahat hissedebilecekleri sanat eğitimi almaları sağlanmaktadır. “Dijital sergi” uygulaması ile öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça görsel sanatlar dersine olan tutumları olumlu yönde gelişme göstermesi bu ders adına sevindiricidir.

3. Ebeveynin eğitimi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?

“Ebeveyn eğitim durumuna göre” dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal ve önem alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. “Zaman” alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur buna göre ebeveyni üniversite mezunu olan öğrencilerinin zaman düzeyleri ebeveyni lise mezunu olan öğrencilerinin zaman

düzeyine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ortalama tutum puanları incelendiğinde ise; ebeveyni üniversite mezunu olan öğrencilerinin zaman düzeyleri ebeveyni lise mezunu olan öğrencilerinin zaman düzeyine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ebeveynin eğitimi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisinin olduğu hipotezi geliştirilmişti, çalışmanın bulguları bu hipotezi desteklemektedir.

“Ebeveyn eğitim durumuna göre” (Akarca, 2018) “İlkokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneği” isimli çalışmada, anne ve babanın öğrenim durumu derse ilişkin tutumda anlamlı bir farklılık yapmadığı ifade edilmiştir. Ancak ailesinde görsel sanatlar ile ilgilenen birey olanlar ailesinde görsel sanatlar ile ilgilenen birey olmayanlara göre olumlu tutum geliştirmişlerdir. Tan (2006) çalışmasında öğrencilerin anne ve babalarının (ebeveyn) eğitim durumlarının derse ilişkin tutumlarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ebeveyn (anne- baba) eğitim durumu derse ilişkin ortalama tutum puanlarında ve “zaman” alt boyutunda farklılık göstermiştir çalışmanın bu bulgusu (Tan, 2006) tarafından yapılan çalışma ile örtüşmektedir fakat ebeveyni üniversite mezunu öğrencilerin tutumları ebeveyni okur-yazar olamayan, ilköğretim, lise mezunu öğrencilerin tutumundan yüksek olması yönüyle çalışma diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Ebeveyn (anne- baba) eğitim durumunun öğrencinin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumuna yansıtacağı düşünülmüştü çalışmanın bulguları bunu desteklemektedir. Sonucun “zaman alt boyutunda” anlamlı bulunması; ebeveyn (anne-baba) eğitim seviyesi arttıkça görsel sanatlar dersine zaman ayırma, dersin gerekliliğine olan inancın ve dijital araç- gereç kullanım bilgisinin de artmasıyla ilgili olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda çocukların annelerinin büyük çoğunluğunun halk eğitim kurslarında halı- kilim dokuma, dikiş- nakış gibi kurslara katılım sağlaması, zamanlarını bu kurslarda geçirmeleri başta ebeveynleri geliştirirken öğrencilerin derse ilişkin tutumlarını da etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Okulda açılan görsel sanatlar egzersiz kursuna öğrencilerin yoğun katılım göstermesi, ebeveynlerin çocukları bu yönde desteklemesi bu derse olan tutumu da olumlu yönde etkilemiş olabileceği söylenebilir.

4. Aile ekonomik durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?

Öğrencilerin “Ailenin ekonomik durumuna göre” dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal ve önem alt boyutlarında ile tutum ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Zaman alt boyutunda ise az düzeyde bir farklılaşma tespit edilmiştir fakat bu farklılaşmada anlamlı düzeyde bulunmamıştır. Aile ekonomik durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisinin olduğu hipotezi geliştirilmişti, çalışma bulgularının bu hipotezi desteklemediği görülmüştür.

“Ailenin ekonomik durumuna göre” (Saka,2020) “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” isimli çalışmada, aktif olarak icra etme isteği, sanata hayranlık ve saygı alt boyut puanlarında öğrencilerin ailelerinin aylık toplam gelirine göre önemli farklılık göstermediği ifade edilmiştir. Derse yönelik sevgi ve olumlu tutum alt boyutunda ailenin ekonomik durumu yüksek olanların yüksek tutum ailenin ekonomik durumu asgari tutar düzeyinde yani düşük olanlar düşük tutum geliştirdikleri tespit edilmiştir. Çalışma ile aynı ölçeği kullanan (Tan,2006) tarafından yapılan“İlköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler” isimli çalışmasında tutum ortalama puanlarında ve duyuşsal, önem, zaman alt boyutlarında farklılıklar bulunmuştur fakat bu farklılıkların anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür. Çalışmada da ailenin ekonomik durumuna ilişkin bulgulara anlamlı bir farklılık bulunmamıştır, zaman alt boyutunda az da olsa bir farklılaşma tespit edilmiştir ancak bu farklılaşmanın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür. Çalışmanın bulgusu diğer çalışmalar ile örtüşmektedir.

Çalışmada ailenin ekonomik durumunu (maddi imkanlar, malzemeye, dijital araç- gereçlere erişim gibi.) görsel sanatlar dersine ilişkin öğrencinin tutumunu etkileyebileceği düşünülmüştür fakat bulgulara böyle bir sonuca ulaşamamıştır. Ailenin ekonomik durumuna göre “dijital sergilerin derse ilişkin öğrenci tutumunda “zaman boyutunda” az da olsa bir farklılaşma yapmıştır, bu farklılık anlamlı düzeyde değildir ancak ailesinin ekonomik düzeyi iyi olan öğrenciler lehine olduğu görülmektedir. Ailenin ekonomik durumu çocuğun görsel sanatlar dersine ayıracağı zamanı, istediği sanat malzemesine erişimini, farklı sanat uygulamalarını izlemesini- keşfetmesini, dijital araç- gereçlere erişimini kolaylaştıracığı ve bu durumunda görsel

sanatlar dersine ilişkin tutumlara yansıtacağı düşünülmüştür. Sonucun anlamlı düzeyde çıkmaması aile ekonomik düzeyinin ağırlıklı olarak orta düzeyde olması ve ekonomik düzeyi “ iyi” olanların sayısının az olması ile ilişkili olabileceği söylenebilir.

5. Öğretmenin değerlendirilmesi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisi var mıdır?

“Öğretmenlerini değerlendirme durumuna göre” dijital serginin resim iş dersine yönelik ortalama tutum puanları ile alt boyutları analiz sonuçları incelendiğinde duyuşsal, zaman ve önem alt boyutları ile tutum ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenin değerlendirilmesi durumuna göre dijital sergilerin görsel sanatlar dersi tutumuna etkisinin olduğu hipotezi geliştirilmişti, çalışma bulgularının bu hipotezi desteklemediği görülmüştür.

“Öğretmenlerini değerlendirme durumuna göre” (Tan, 2006) tarafından yapılan“İlköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler” isimli çalışmada duyuşsal, önem ve zaman alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan çalışmada ise; “duyuşsal boyutta” bir farklılık tespit edilmiştir ancak bu farklılığın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür. Çalışmanın bu bulgusu diğer çalışmadan ayrılmaktadır.

Sonucun anlamlı düzeyde çıkmayıp ”duyuşsal boyutta ve çok iyi” diyen öğrenciler lehine azda olsa farklılık göstermesi; öğrencilerin görsel sanatlar dersine olan tutumlarının öğretmenle yani öğretmenin dijital araç- gereç ve uygulamaları kullanımıyla ilgisinin olabileceğini düşündürmektedir. Bunun dışında öğrencilerin öğretmenlerini değerlendirme durumlarına göre dijital sergiler görsel sanatlar dersine ilişkin tutum puanlarında anlamlı bir farklılık yapmadığı görülmüştür.

Araştırmada elde edilen bulgularda dijital sergilerin görsel sanatlar (resim-iş) dersine karşı ortaokul öğrencilerinin tutumları üzerinde etkisinin olduğu görülmüştür. “Zaman alt boyutunda” ve ortalama tutum puanlarındaki verilerden hareketle dijital sergilerin “ görsel sanatlar dersine zaman ayırma, günlük hayatında resim yapmaya zaman ayırma, görsel sanatlar dersinde öğrendiklerinin gelecek zaman diliminde de yaşantısını kolaylaştıracağına inanma, vb. gibi tutumlarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

- Derste kullanılan yöntem(tasarlama) ve tekniğin(uygulama) farklılığı çocukların farklı boyutlarda tutumlarını etkilediği gözlenmiştir. Bunun için derse ilişkin alternatifler (dijital sergi gibi) geliştirilmesi ve uygulanması önerilebilir.
- Günümüz çocuklarının teknolojinin içinde doğup büyüdüğünü düşünürsek görsel sanatlar eğitiminde “dijital sergi” biçiminin kullanılması çocukların tutum ve davranışlarına olumlu yönde etki ettiği çalışmanın bulgularında görülmüştür. Zaman, mekân ve ekonomik kısıtlama olmadan bu sergi biçimi çok rahat yapılabilir. Bu yüzden dönem aralarında proje sergileri, dönem sonu sergileri gibi dijital sergiler düzenlenmesi önerilebilir.
- Dijital sergi” çok faktörlü bir sergileme biçimidir ses, efekt, müzik, yazı gibi seçeneklerin kullanılarak oluşturulmasının yanında çocukların çalışmalarını kayıt altına alıp saklanması daha sonraki yıllarda da izlenmesine imkan sağlamaktadır.
- Bu konu üzerine daha geniş çaplı çalışmalar yapılabilir, öntest- sontest kullanılarak veya geleneksel sergi biçimi ve dijital sergi biçimi karşılaştırılarak farklı çalışmalar yapılması güncel konu olarak alana ciddi katkı sağlayabilir. Özellikle yeni neslin teknolojiye olan merakını düşünürsek bu konuda çalışmaların yapılması önerilebilir.
- Farklı yaş grubundaki öğrencilerle (lise, üniversite gibi.), örnekleme daha geniş tutarak farklı iller arasında veya deneysel araştırma modellerinden yararlanılarak araştırma çalışmalarının yapılması önerilebilir.
- Çalışma bulgularından yola çıkarak dijital sergilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutum puanlarının “zaman alt boyutunda” yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin görsel sanatlar dersine zaman ayırmak istedikleri, günlük yaşantılarında resim yapmak istedikleri görülmüştür. Dolayısıyla dersin süresinin artırılması ve çocukların gündelik yaşantıları içinde resim yapmak istediklerinde aileleri tarafından kısıtlanmamaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akarca, A. (2018). *İlkokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneği*. Yakındoğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Artut, K. (2002). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri. (2. Baskı). Ankara: Anı yayıncılık.
- Bayar, Z. (2011). *Sergileme Tasarımında Yeni Yaklaşımlar ve Bir Proje Önerisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Liman Kaban, A., Taşçı, G. ve Aykul, M., (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/62130/911584> adresinde 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.
- Bulut, Ş.(2007). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Çizgisel Gelişimlerine Etki Eden Sosyo- Ekonomik Faktörler*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). Örneklemeye yöntemleri, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Çöllü, E, F. Öztürk, Y,E. (2014). Örgütlerde İnançlar- Tutumlar Tutumların Ölçüm Yöntemleri ve Uygulama Örnekleri Bu Yöntemlerin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*,9 (1-2) , 373-404.
- Darling, D. A. (1957). “The Kolmogorov-Smirnov, Cramer-Von Mises Tests”, The Annals of Mathematical Statistics 28, 824.
- Demir, Ç. (2006). *Ülke Tanıtımında Sergileme Tasarımı, Stand ve Stand Üzeri Grafik Ürünlerin Yeri, Türkiye'nin Turizm Tanıtımında Ayaş'a Yönelik Uygulama Çalışması*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demir, K. (2018). Serg-i Umum-i Osmani'nin (1863) Açılışı ve Sergi'nin Duyurulmasında Gazetelerin Rolü . *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 28 (1) , 155-169 . Web: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/416263> adresinden 25 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Demir, M. (2020). Erken Cumhuriyet Döneminde Mesleki ve Teknik Okulların Sergi Düzenleme Geleneği:1938 Yılı Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Sergisi Örneği. *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*,7,169-196. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1222915> adresinde 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.

- Demirbağ, İ. (2020). Üç boyutlu sanal dünyalar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6 (4). Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/57638/777535> adresinde 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.
- Demirbilek, S.(2007). Sanal Çalışma Ekseninde Sanal İşgören.Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi , 7(13), 70. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susead/issue/28428/302794> adresinden 15 Ekim 2021 tarihinde alınmıştır.
- Demirci, H, G. (2006). Ticaret Meslek ve Anadolu Meslek Liseleri Bilgisayar Programcılığı Bölümü Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutumları İle “İnternet ve Ağ Sistemleri” Dersi Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Dilmaç, O. Öztürk, D. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, e – *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(3). Web: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/281355> adresinden 31 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Ergen, A, B. (2013). Sanat yapıtı Sergileme ve Sunum Çeşitlerine Örnekler Eşliğinde Bir Bakış. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 6(11), 0-0. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/27658/291550> adresinde 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.
- Ertürk, S. (1988). Son Makalesi Türkiye’ de Eğitim Felsefesi Sorunu. *Hacettepe üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3). Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7834/103113> adresinde 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.
- George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston, Pearson
- Güler, E. (2019). Popüler Görsel Kültürde İmgelerin İncelenmesi: Çevrimiçi Ortamlar. Uluslararası Erzincan Tarihi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Taşçı, K. Altın, K. Kaymakçı, S. (Ed), Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, 26- 28 Eylül, Erzincan 2561- 2568. Web: <https://erzincantarihsempozyumu.ebyu.edu.tr/> adresinden 25 Şubat 2022 tarihinde alınmıştır.
- Güzelci, H.(2017). *Sanat Sergileri İçin Diyagram Tabanlı ve Kullanıcı Etkileşimli Görselleştirme Arayüzü Tasarımı*. Kültür Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- İnceoğlu, M. (2011). Tutum Algı İletişim.(6. Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Karaahmet Balcı, S.(22015). Sanat Eğitimi Alan Bireylerde Estetik Algı Oluşturmak İçin Görsel Kültür Eğitiminin Gerekliliği, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 36, 465-477,2015. Web: <https://jasstudies.com/DergiTamDetay.aspx?ID=2872>, 02 Şubat 2022 tarihinde alınmıştır.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kurt, A. A. (Editör). (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Macit, O. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Eğitim Stresi Düzeylerinin ve Öğrenmeye İlişkin Tutumlarının Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ağrı İli Örneği)*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Mayda, M.(2014). *Sanat ve Kültürün Sergilenmesi'nde Sanal Müzelerin Etkisinin "Google Cultural Institute" Örneği Üzerinden İncelenmesi*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Oğuz, İ. (2019). *Dijital İletişim Sürecinde Türkiye'deki Müzelerin Yeri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Onur, B.(2012).Çağdaş Müze Eğitim ve Gelişim Müze Psikolojisine Giriş. (1. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Orhun, F. B. (2005). Resim-İş Dersine İlişkin Tutumların Ölçülmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,18 (18), Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/11125/133047> adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde alınmıştır.
- Özdamar, K. (2004). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 2*. Eskişehir.
- Saka, S. (2020). *Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon
- San, İ. (2001). Sanatlar Eğitimi . *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*,34 (1) , 23-34 . Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auebfd/issue/38893/455094> adresinden 23 Mart 2022 tarihinde alınmıştır.
- Sarıdede, K. Ş. (2018). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şimşek, A. (Editör). (2018). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Tabachnick, B. G. &Fidell, L. S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı* (Çev: Baloğlu, M.), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Tan, A. (2006). *İlköğretim II. kademe Öğrencilerinin Resim-İş Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tan, Y.(2021). Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları İle Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

- Tanoğlu, Ş. (2020). *Resim İş Öğrencilerinin Dijital Vatandaşlık Düzeyleri İle Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan
- Tataroğlu, E. (2012). 1975-2011 Resim/Sanat Derslerinin Değişen Adı ve İçeriğinin Ders Saati Ölçeğinde Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (39), 408-425. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6153/82680> adresinden 02 Şubat 2022 tarihinde alınmıştır.
- Tütüncü, S. (2006). *İlköğretim Sanatlar(Resim-İş) Eğitimi Dersi Çerçevesinde Çocuk Resminde Yaratıcılık Kavramının Algılanışına İlişkin Bir Durum Çalışması*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Ulus, H. (2020). *5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine Görsel İşlenmesinin Öğrencilerin Sanatsal Yaratıcılıklarına ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Uzun, S. (2021). *Web Ortamında Güncel Sergileme Biçimleri ve Bir Sergi Uygulaması*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas
- Ülger, K. (2021). Uzaktan Eğitim Modelinde Karşılaşılan Sorunlar- Fırsatlar ve Çözüm Önerileri. *Uluslar arası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 393-412. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjces/issue/64208/869328> adresinden 25. Şubat 2022' de alınmıştır.
- Wands, B. (2021). Dijital Sanat Sergi Küratörlüğünün 25 Yılı: 1993-2018 (Çev. Ö. Ballı). *Sanat Dergisi*, (37), 375-382. Web: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1587858> adresinden 28 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Yeşiltaş, N, K. Kaymakçı, S. (2009). John Dewey'in Eğitim Anlayışı ve Sosyal Bilgiler Eğitimine Yönelik Bazı Örnek Uygulamalar. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,(4), 227-242. Web: <https://www.researchgate.net/> adresinden 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.
- Yılmaz, A. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları İle Üst bilişsel Farkındalıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Zülfikar, A,B. Ediz, Ö. (2020). Değişen Müze ve Müzecilikte Sergilemenin Teknoloji Boyutunun İncelenmesi: Bursa Panorama Müzesi Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü Süreli Yayını*, 2, 2717-8471. Web: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1124747> adresinden 25 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.

Görsel Kaynakça

- Görsel 1-2.** Bayar, Z. (2011). *Sergileme Tasarımında Yeni Yaklaşımlar ve Bir Proje Önerisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Görsel 3.** Web: https://en.wikipedia.org/wiki/Great_Exhibition, 25 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.

Görsel 4. Web: <https://www.fikriyat.com/tarih/2018/02/27/osmanli-sanatinda-yenilik-ruzgari-tarihimizin-ilk-resim-sergisi>, 25 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.

Görsel 5. Web: https://stringfixer.com/tr/1893_Chicago_World%27s_Fair, 26 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.

Görsel 6. Esen, A. (2018). *Sanat Müzelerinde Beyaz Küp Bağlamının Sanat Mekanına ve İzleyici Deneyimine Etkileri: İstanbul Modern Örneği*. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Görsel 7. Web: <https://umges.cumhuriyet.edu.tr/4-sergi-katalogu>, 04 Şubat 2022 tarihinde alınmıştır.

Görsel 8. Demir, M. (2020). Erken Cumhuriyet Döneminde Mesleki ve Teknik Okulların Sergi Düzenleme Geleneği:1938 Yılı Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Sergisi Örneği. *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*,7,169-196. Web: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1222915> adresinde 30 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.

İnternet Kaynakça

Web: <https://sozluk.gov.tr/> 19 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.

Web: https://www.turkcebilgi.com/galatasaray_sergileri#post, 26 Ekim 2021 tarihinde alınmıştır.

Web:<https://translate.google.com/?hl=tr&sl=auto&tl=tr&text=online&op=translate>,2022) 28 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.

Web:https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/19_20_Guz/sosyal_psikolojiye_giris_1/8/index.html 29 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.

Web: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/19093950_ilkogretim-hdc-karar-ve-eki-2022-2023.pdf, 02 Şubat 2022 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK-1 Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu

Sevgili öğrenciler, aşağıda sizinle ilgili bilgi içeren sorular sorulmuştur. Vereceğiniz cevaplar yalnızca bir bilimsel araştırmada kullanılacaktır. Cevaplarınızın ve kimliğinizin kesinlikle gizli tutulacağından emin olunuz. Lütfen tüm maddeleri cevaplayınız ve **her bir madde için tek şık işaretleyiniz.**

Bilimsel bir çalışmaya yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Öznur MACİT

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
2. **Sınıf Düzeyiniz:** 5 () 6 () 7 () 8 ()
3. **Anne-Babanız:** Birlikte yaşıyor ()
Boşanmış ()
Biri ya da her ikisi hayatta değil ()
4. **Anne ve Babanızın Öğrenim Durumu:**
Okuryazar değil ()
İlköğretim mezunu ()
Ortaöğretim (Lise) mezunu ()
Üniversite mezunu
5. **Ailenizin Ekonomik Düzeyi:** Düşük () Orta () Yüksek ()
6. **Sınıf Mevcudunuz:** 15-24 () 25-34 () 34 ve üstü ()
7. **Resim-iş Öğretmeninizi Nasıl Buluyorsunuz (Öğretmene Yönelik Algınız):**
Çok iyi ()
İyi ()
Orta ()
Kötü ()
Çok kötü ()
8. **I. Dönem Resim-iş Dersi Karne Notunuz:** 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()

EK-2 Anket Formu

RESİM-İŞ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ				
Sevgili Öğrenciler;				
Bu ölçek sizin Resim-iş dersi ile ilgili düşüncelerinizi saptamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu araştırmanın geçerliği için gerçek düşüncelerinizi belirtmeniz özel bir önem taşımaktadır. Lütfen tüm maddeleri cevaplayınız ve her bir madde için uygun gördüğünüz değeri, ifadenin sağında yer alan üç seçenekten size en uygun olanını işaretleyiniz.				
		EVET	ARA SIRA	HAYIR
1	Resim-iş dersi çok sıkıcı bir derstir			
2	Resim-iş dersinden hiç hoşlanmam			
3	Resim yapmaktan zevk almam			
4	Resim-iş dersi olduğu gün okula sevinerek geliyorum			
5	Resim-iş dersinde kendimi rahat hissederim			
6	Resim-iş dersine girmek istemem			
7	Resim-iş dersi olduğu gün okula üzülerek geliyorum			
8	Resim-iş dersi beni huzursuz eder			
9	Resim-iş dersinde verilen ev ödevlerini yapmak istemem			
10	Resim-iş dersi programdan kaldırılırsa çok mutlu olurum			
11	Yıllarca resim yapsam bıkmam			
12	Resim yapmak beni dinlendirir			
13	Resim-iş dersinde canlanırım			
14	Boş zamanlarımda resim yapmayı severim			
15	Resim-iş dersinde zamanın nasıl geçtiğini anlamam			
16	Çalışma zamanımın çoğunu resim-iş dersine ayırmak isterim			
17	Resim konusunda her şey ilgimi çeker			
18	Resim-iş dersinden öğrendiklerimin gelecek yaşantıma kolaylaştıracağına inanırım			
19	Resim-iş dersinde zilin çalmasını dört gözle beklerim			
20	Resim-iş dersi ödevlerini sıkılmadan yaparım			
21	Resim-iş dersi gereksiz bir derstir			
22	Resim-iş dersinin günlük yaşamda bir önemi yoktur			
23	Mümkün olsa resim-iş yerine başka bir ders alırım			
24	Resim yapmayı sadece sınıf geçmek için yaparım			
25	Resim-iş dersi olmazsa öğrencilik daha zevkli olur			
26	Resim-iş dersi bence çok önemli bir derstir			
27	Resim dersinde elimden gelenin en iyisini yapmaya gayret ederim			
28	Resim-iş dersinden daha çok öğrenmek için öğretmenimden daha çok yararlanmak isterim			

EK-3 Araştırma İzin Belgesi

	T.C. ERZURUM VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü	
Sayı : E-36648235-605.01-37448935		23.11.2021
Konu : Anket İzni (Öznur MACİT)		
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE (Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)		
İlgi: 16.11.2021 tarihli ve E.97692 sayılı yazınız.		
İlgi yazı ile; Üniversiteniz Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Öznur MACİT'in; "<i>Dijital Sergilerin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Öğrenci Tutumları Üzerindeki Etkisi</i>" adlı çalışmasının kabulüne ilişkin 19.11.2021 tarihli ve E.37232502 sayılı Valilik Onayı yazımız ekinde gönderilmiştir.		
Bilgilerinize arz ederim.		
Salih KAYGUSUZ İl Millî Eğitim Müdürü		
Ek: Valilik Onayı ve Ekleri (3 sayfa)		
Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Adres : Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM Telefon No : 0 (442) 234 48 00 / 179 E-Posta: erzurum@meh.gov.tr Kep Adresi : meh@hs01.kep.tr		
Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://www.turkiye.gov.tr/meh-ebys Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meh-ebys Bilgi için: Ar-Ge Birim H TEMEL Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni İnternet Adresi : argo25@meh.gov.tr Faks: 0 (442) 2351032		
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evrakorg.meh.gov.tr adresinden 519a-4042-3f06-9f35-2b10 koda ile teyit edilebilir.		

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-36648235-605.01-37232502
Konu : Anket İzni (Öznur MACİT)

19/11/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün 16.11.2021 tarihli ve E.97692 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Öznur MACİT'in "Dijital Sergilerin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Öğrenci Tutumları Üzerindeki Etkisi" konulu anket çalışması için izin talebinde bulunulmuştur.

İlgi yazı ve ekleri, Bakanlığımızın 21.01.2020 tarihli ve E.1563890 (2020/2) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup; "Araştırmaların, Eğitim Öğretim Faaliyetlerini Akıtmayacak Şekilde, gönüllülük esastıyla ve varsa veli onay belgesinin onaylatılması" ve komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak isimleri belirtilen okullarda uygulama ve anket çalışmasının yapılması, yapılan çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılını kapsayacak şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk PALA
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
Can ATAĞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgili Yazı (24 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres: Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM
Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ehys>
Telefon No : 0 (442) 234 48 00
E-Posta: arge25@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@ho01.kep.tr
Bilgi için: H TEMEL
Uyvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
İnternet Adresi: erzurummeb@meb.gov.tr
Faks: 442231012
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.meb.gov.tr> adresinden 857a-6afa-390f-aa81-6b2a kodu ile teyit edilebilir.

FORM:2	
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU	
ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Öznur MACİT
Kurumu / Üniversitesi	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Erzurum
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi.	Erzurum İli, Tortum İlçesi, Şehit Hasan Karşı Ortaokulu
Araştırmanın konusu	Dijital Sergilerin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Öğrenci Tutumları Üzerindeki Etkisi
Üniversite / Kurum onayı	Kurum Onayı İle
Araştırma / Proje /ödev / Tez önerisi	Araştırma İzni
Veri toplama araçları	Resim-İş Dersi Tutum Ölçeği,
Görüş İstenilecek Birim / Birimler.	
Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 2020/2 nolu genelge doğrultusunda yapılan incelemede araştırmanın kabulüne karar verildi.	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile Kabulüne
Muhallif Üyenin Adı ve Soyadı	
KOMİSYON	

EK- 4 Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.10.2021-91598

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-60263016-050.06.04-91598
Konu : Etik Kurul Kararı

Sayın Öznur MACİT

Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kuruluna yapmış olduğunuz 08.10.2021 tarih ve 2021-10-28 nolu başvurunuz incelenmiş ve 14 nolu karar ile; "**Dijital Sergilerin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Öğrenci Tutumları Üzerindeki Etkisi**" isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna karar verilmiş, karar Rektör oluruna sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır. Bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSUK7BZF6E Pin Kodu :42372
Adres : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği Sivas
Telefon:0 346 219 1010 Faks:0 346 219 1138
e-Posta:hukuk@cumhuriyet.edu.tr Web:www.cumhuriyet.edu.tr
Kep Adresi:cumhuriyetuniversitesi@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/cumhuriyet-universitesi-ebys>

Belge için: Gamze ÇİFTÇİ
Unvanı: Sürekli İşçi

EK-5 Dijital Sergi- Örnek Öğrenci Çalışmaları

